

LETO XXIII. Stev. 67
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA VREDNIŠKI ODBOR
Tist izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

Predsednik Tito v Zagrebu

V spremstvu tovarišev Vladimirja Bakarića in Ivana Krajačića se je predsednik Tito mudil več kot dve uri v tovarni »Rade Končar«

Zagreb, 19. marca. — Davi je prispel v Zagreb predsednik republike Tito. Na železniški postaji sta ga sprejela predsednik hrvaškega Sabora dr. Vladimir Bakarić in podpredsednik republike Izoršnega sveta Ivan Krajačić. S predsednikom republike je prispela tudi njegova soproga Jovanka Broz.

V spremstvu tovarišev Bakarića in Krajačića je tovariš Tito okrog devete ure obiskal tovarno električnih strojev »Rade Končar«. Ob vhodu v tovarno so ga pozdravili predsednik Ljudskega odbora Zagreb Večeslav Holjevac, direktor tovarne Filip Knežević, predsednik delavskega sveta Branko Počekaj in ostali predstavniki tega delovnega kolektiva.

Predsednik Tito je krenil v tovarniške dvorane, kjer se je zanimal za posamezne stroje, ki jih proizvajajo. Delavci in delavke so prekinjali delo in ga navdušeno pozdravljali. Okrog pol desetih so tovariši Tito in ostali gostje odšli v laboratorij visoke napetosti, kjer so jim priredili majhno zakusko. Pri tem se je razpletel med predstavniki tovarne in visokimi gosti nevezan razgovor o problemih tovarne.

3000 TRANSFORMATORJEV ZA INDIJO

Direktor Knežević je predsednika Tita seznanil z uspehi v izvozu te tovarne, ki je lani izvozila za okrog 600.000 dolarjev

Naš plan mora vsakega posameznika in sleherno podjetje postaviti v tak položaj da bo v lastno in družbeno korist moral razvijati pobudo in najbolj smotrni napor

»Unita« je objavila v številki z dne 17. t. m. odgovore podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja na vprašanja, ki mu jih je zastavil beograjski dopisnik tega glasila KPI. Priobčujemo celotno besedilo intervjuja.

Prvo vprašanje: »Ali bi mi lahko, tovariš Kardelj, v zvezi z bližnjim sklicanjem prvega kongresa delavskih svetov, povedali, da-li je ideološka in politična razprava o marksističnem značaju in socialističnih perspektivah tega originalnega gibanja že rodila pozitivne sadove?«

Odgovor: »Načelna razprava o teh vprašanjih je bila pri nas zaključena pred nekaj leti. Zdaj imamo za seboj že sedem let prakse delavskih svetov, ki je po našem mnenju prepričljivo potrdila pravilnost sprejetih načelnih sklepov, ki jih je predsednik Tito formuliral v svoji obrazložitvi zakona o delavskih svetih 26. junija 1950.

Delavski sveti so omogočili celo vrsto sprememb v našem gospodarskem sistemu, ki so privedle do bolj svobodnega gibanja in večje pobude socialističnih činiteljev v gospodarstvu, seveda v okviru splošnega družbenega in gospodarskega načrta, ki je pod vplivom teh činiteljev tudi doživel mnoge spremembe. S sistemom delavskih svetov in zborov

proizvajalcev smo okrepili neposredni vpliv delavcev na tekočo gospodarsko politiko in na razdelitev presežka dela. Delavski sveti so zelo mnogo prispevali k boljšemu izkoriščanju gospodarskih zmogljivosti, k naporom za večjo delovno storilnost, za boljše gospodarjenje v podjetjih. Hkrati so postali tudi izhodišče za izboljševanje specifičnega mehanizma socialistične demokracije, ki ustreza družbeni lastnini nad proizvodnimi sred-

stvi, kakor tudi posebnim pogojem, v katerih sta se razvijali jugoslovanska socialistična revolucija in socialistična izgradnja dežele. Posledici delavskega samoupravljanja sta bili upostavitve in razvijanje sistema komun, t. j. široke samouprave v osnovnih družbenih skupnostih, kakor tudi upostavitve avtonomnih organov družbenega upravljanja v vrsti raznih državnih ustanov. Delavsko samoupravljanje je postalo tudi podlaga za vertikalno povezovanje in združevanje za opravljanje tistih družbenih funkcij, ki morajo biti po naravi stvari v razviti socialistični družbi centralizirane.

sadove za razvoj socializma v naši deželi.

Na drugi strani je v procesu razvoja in napredka socialistične izgradnje pretirana uporaba administrativnih sredstev in odlokov dostikrat zamegilla pravo sliko stvari in popačila delovanje objektivnih gospodarskih in družbenih zakonov. V želji, da bi dosegli določene uspehe, često nismo dovolj upoštevali delovanja teh zakonov. Delovali pa so seveda ne glede na to, ali smo jih upoštevali ali ne. In začele so se pojavljati težave v obliki raznovrstnejših disproporcij v gospodarstvu.

Znašli smo se pred dilemo, ali naj se postavimo po robu tem težavam z okrepitevijo vloge državnega aparata v gospodarstvu ali pa naj se usmerimo na to, da bomo delovanje gospodarskih zakonov usmerili predvsem na gospodarska in druga sredstva, da bi dosegli planirani uspeh. Odločili smo se za drugo pot. Pri tem je bilo naše izhodišče predpostavka, da je materialna korist delovnega človeka tudi v obdobju socializma glavna gibalna sila njegove dejavnosti. Na podlagi družbene lastnine nad proizvodnimi sredstvi in s pogojem pravilne uporabe načela vsak po sposobnostih, vsakomur po njegovemu delu, mora biti ta korist v svojih temeljnih težnjah socialistična. Sicer pa je prav v tem materialna vsebina vloge delavskega razreda na prehodu iz kapitalizma v socializem. Zavedati naslonitev vodilnih socialističnih sil na to korist ter upostavitve takšnega družbenega in gospodarskega organizacijskega mehanizma, v katerem bo ta korist na konstruktiven in kolektiven način prišla do izraza ter postala motor ustvarjalne delavnosti posameznega delavca in vsega delovnega kolektiva. To je tista predpostavka, ki smo jo morali imeti pred očmi, ko smo začeli upostavljati naš socialistični sistem planiranja.

Izkušnje in praksa — naši učitelji v odstranjevanju napak

Seveda smo daleč od tega, da bi lahko bili z doseženimi uspehi povsem zadovoljni. V našem sistemu delavskega samoupravljanja je še mnogo nedograjene in neurejenega, v podrobnostih pa se dostikrat pokaže, da smo to ali ono nalogo slabo postavili in izpolnjevali ter zato doživeli ponekod tudi neuspeh. Izkušnje in praksa so naši učitelji v odstranjevanju pomanjkljivosti in napak, kakor tudi v določanju tempa razvoja. V tem smislu se bo razprava vsekakor nadaljevala.

Ter delavskega samoupravljanja? Katere so na drugi strani praznine, ki bi jih bilo treba v novem sistemu zapolniti?«

Odgovor: »V odgovoru na to vprašanje bi rad predvsem rekel, da presojamo prehojeno fazo »administrativnega planiranja« z dveh strani. Na eni strani smo s takšnim sistemom do kraja realizirali naloge socialistične revolucije na področju gospodarstva: nacionalizirali smo sredstva za proizvodnjo in promet, trgovino, banke itd.; ta proizvodna sredstva smo organizirali na novi podlagi državne oziroma družbene lastnine in prispevali elementarne revolucionarne napore za izgradnjo solidnejših gospodarskih temeljev socializma v naši deželi. Takšnih ukrepov in takšnih naporov nismo mogli preskočiti. Zato ne gledamo na to prehojeno obdobje kot na nekakšno zgodovinsko napako — čeprav smo delali tudi napake, kar je razumljivo — marveč kot na nujno prehodno fazo nepsredno po revoluciji, ki nam je prinesla velike, rekel bi odločilne

seveda močnejše sadove zlasti v tej smeri. Menimo pa, da je praksa ne samo potrdila naša načelna gledišča, marveč da smo vzlic posameznim neuspehom dosegli tako pomembne sadove, da povsem prepričljivo odpirajo perspektive nepretrganega socialističnega napredka v naši deželi po poti, ki smo jo začrtali, ko smo upostavili delavske svete. Seveda mi, jugoslovanski komunisti naših oblik nimamo za dokončne in idealne niti zase, kaj šele, da bi jih vsiljevali drugim; tako menimo ne samo zato, ker so v naših sedanjih oblikah še razne pomanjkljivosti, t. j. posamezne neustrezne ureditve in praznine, marveč tudi zato, ker glede konkretnih oblik socialistične izgradnje nasploh stojimo na stališču, da ne more biti nič, kar smo ustvarili, tako »sveto«, da se ne bi, kadar so ustvarjeni pogoji za to, moglo umakniti še bolj naprednemu, še bolj človeškemu.«

Drugo vprašanje: »Kakšni so najpomembnejši sadovi političnega in gospodarskega značaja, doseženi v Jugoslaviji po prenehanju sistema administrativnega planiranja in upostavitvi družbenega plana?«

Odgovor: »V odgovoru na to vprašanje bi rad predvsem rekel, da presojamo prehojeno fazo »administrativnega planiranja« z dveh strani. Na eni strani smo s takšnim sistemom do kraja realizirali naloge socialistične revolucije na področju gospodarstva: nacionalizirali smo sredstva za proizvodnjo in promet, trgovino, banke itd.; ta proizvodna sredstva smo organizirali na novi podlagi državne oziroma družbene lastnine in prispevali elementarne revolucionarne napore za izgradnjo solidnejših gospodarskih temeljev socializma v naši deželi. Takšnih ukrepov in takšnih naporov nismo mogli preskočiti. Zato ne gledamo na to prehojeno obdobje kot na nekakšno zgodovinsko napako — čeprav smo delali tudi napake, kar je razumljivo — marveč kot na nujno prehodno fazo nepsredno po revoluciji, ki nam je prinesla velike, rekel bi odločilne

seveda močnejše sadove zlasti v tej smeri. Menimo pa, da je praksa ne samo potrdila naša načelna gledišča, marveč da smo vzlic posameznim neuspehom dosegli tako pomembne sadove, da povsem prepričljivo odpirajo perspektive nepretrganega socialističnega napredka v naši deželi po poti, ki smo jo začrtali, ko smo upostavili delavske svete. Seveda mi, jugoslovanski komunisti naših oblik nimamo za dokončne in idealne niti zase, kaj šele, da bi jih vsiljevali drugim; tako menimo ne samo zato, ker so v naših sedanjih oblikah še razne pomanjkljivosti, t. j. posamezne neustrezne ureditve in praznine, marveč tudi zato, ker glede konkretnih oblik socialistične izgradnje nasploh stojimo na stališču, da ne more biti nič, kar smo ustvarili, tako »sveto«, da se ne bi, kadar so ustvarjeni pogoji za to, moglo umakniti še bolj naprednemu, še bolj človeškemu.«

Drugo vprašanje: »Kakšni so najpomembnejši sadovi političnega in gospodarskega značaja, doseženi v Jugoslaviji po prenehanju sistema administrativnega planiranja in upostavitvi družbenega plana?«

Odgovor: »V odgovoru na to vprašanje bi rad predvsem rekel, da presojamo prehojeno fazo »administrativnega planiranja« z dveh strani. Na eni strani smo s takšnim sistemom do kraja realizirali naloge socialistične revolucije na področju gospodarstva: nacionalizirali smo sredstva za proizvodnjo in promet, trgovino, banke itd.; ta proizvodna sredstva smo organizirali na novi podlagi državne oziroma družbene lastnine in prispevali elementarne revolucionarne napore za izgradnjo solidnejših gospodarskih temeljev socializma v naši deželi. Takšnih ukrepov in takšnih naporov nismo mogli preskočiti. Zato ne gledamo na to prehojeno obdobje kot na nekakšno zgodovinsko napako — čeprav smo delali tudi napake, kar je razumljivo — marveč kot na nujno prehodno fazo nepsredno po revoluciji, ki nam je prinesla velike, rekel bi odločilne

Novo popuščanje Izraela?

Večina delegacij v OZN vidi v izjavah Golde Meyr pripravo tal za izvajanje sporazuma o premirju, na podlagi katerega upravlja Gazo in Akabo Egipt

New York, 19. marca (Tanjug). Po sinočnjih razgovorih v Washingtonu je izraelska ministrica za zunanje zadeve Golda Meyr dala obiskala generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjöldu in govorila z njim čeli dve uri. Novinarjem je izjavila, da je seznanila generalnega sekretarja z izraelskim glediščem o položaju v Gazi.

Ze prej so v Washingtonu objavili poročilo o razgovorih med Goldo Meyr in Dullesom. To poročilo so sprejeli v OZN z veliko pozornostjo. Večina delegacij meni, da ZDA, sodeč po tem poročilu, niso prav nič popustile Izraelu, marveč so nasprotno ponovile svoje gledišče, pojasnjeno že večkrat v Generalni skupščini.

skih vojaških oblasti v Gazo. Večina delegacij je razumela to kot tiho privolitev v vrnitev egiptovske civilne uprave.

Sinočno izjavo Golde Meyr pa nekateri spet tolmačijo kot nadaljnji umik. Tokrat je izjavila, da se Izrael ne more sprijazniti z vrnitvijo »bojevitiga Egipt« v Gazo, ne da bi pri tem izločila egiptovske vojaške sile. Ker po mnenju večine delegacij Egipt nima nobenih bojovnih namenov, vidijo v izjavi Golde Meyr pripravo tal za izvajanje sporazuma o premirju, na podlagi katerega upravlja Gazo in Akabo Egipt. Na takšno stališče se je postavila doslej že večkrat cela vrsta delegacij, med njimi tudi ameriška ter generalni sekretar Hammarskjöld sam.

Titova čestitka tuniskemu kralju

Beograd, 19. marca (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal tuniskemu kralju Mohamedu Laminu čestitko ob prvi obletnici neodvisnosti Tunizije.

Dr. Behler na proslavi neodvisnosti Tunizije

Pariz, 19. mar. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Franciji in v Tuniziji dr. Aleš Behler je danes odpotoval z letalom iz Pariza v Tunizijo, kjer bo zastopal jugoslovansko vlado na svečanosti ob proslavi prve obletnice neodvisnosti tuniske države. Svečana proslava tuniske neodvisnosti se bo začela jutri dopoldne. Udeležili se je bodo predstavniki arabskih dežel, Azije, Evrope in Amerike.

Zahvala iz Burme

Beograd, 19. marca (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od predsednika Burmanske unije U Vin Maunga proslavko, v kateri se mu zahvaljuje za čestitko ob izvolitvi za predsednika Burmanske unije.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 20. marca 1957
Delno oblačno in še toplo. Temperaturne pogoje med 2 in 7, najvišje dneвне med 15 in 21 stopinj C.
Slanica vremena
Celotna zahodna Evropa je pod vplivom toplega zraka, ki se pomika dalje proti vzhodu. Fronte Atlantiku in zato še ne bodo vplivale na vreme v srednji Evropi.

Britanski kabinet razpravljaj o ponudbi EOKA za premirje na Cipru

London, 19. marca (AFP). — Clani britanskega kabineta so imeli danes popoldne sestanek, na katerem so obravnavali ponudbo ciprske organizacije EOKA o premirju na otoku. Sestanku, ki ga je vodil ministrski predsednik Macmillan, je prisostvoval tudi vojaški guverner Cipra general John Harding, razen njega pa so bili na sestanku še zunanji minister Selwyn Lloyd, predsednik državnega sveta lord Salisbury, čuvr državne pečata Richard Butler in minister za kolonije Lennox-Boyd. Pričakujejo, da bo dal Lennox-Boyd v Spodnji zbornici izjavo o tem vprašanju.

Nehrujeva poslanica Naserju

Egiptovska vlada je vsa diplomatska predstavništva v Kairu seznanila s pogoji v zvezi s plovbo po Suezu

Kairo, 19. marca (AFP). Indijski državni minister Krishna Menon je na kairskem letališču novinarjem potrdil, da prinaša egiptovskemu predsedniku Naserju osebno Nehrujevo poslanico. Ničesar pa ni hotel povedati o njeni vsebini. Menon se je danes sestel s predsednikom Naserjem, jutri pa se bo vrnil v New Delhi.

Pomočnik generalnega sekretarja OZN Ralph Bunche je danes prispel iz Gaze v Kairo in se takoj sestel z egiptovskim zunanjim ministrom Mahmudom Fawzijem. Bunche ni hotel komentirati razvoja položaja v Gazi, dokler ne bo seznanjen s poročilom, ki mu ga je poslal generalni sekretar Hammarskjöld.

Egiptovska vlada je danes seznanila vsa tuja diplomatska predstavništva v Kairu s pogoji za ponovno odprtje Sueskega prekopu. Kakor se je zvedelo, so v spomenici obrazložena osnovna načela o svobodni plovidbi, o plačevanju prevoznih taks, o modernizaciji prekopu in o odškodnini delničarjem bivše suezske družbe.

Dr. Ralph J. Bunche

Decentralizacija je pri nas drugo ime za demokratizacijo

Na podlagi takšnih postavk smo se lotili decentralizacije določenih gospodarskih funkcij in odnosov, kakor tudi demokratizacije vsega sistema gospodarskega upravljanja. Ko že govorim o tem, moram takoj reči, da decentralizacija pri nas nikakor ni odsev nekakšnih naših koncepcij o odstranitvi enotnosti in načrtnega usmerjanja socialističnega gospodarstva po centralnih družbenih organih, kakor nam dostikrat očitačo premo obveščeni ljudje. Decentralizacija je pri nas v bistvu drugo ime za demokratizacijo. Bilo je nemogoče decentralizirati mehanizem gospodarskega upravljanja, če hkrati ne bi dali upostavljenemu demokratičnemu mehanizmu določene materialne baze in določene materialne samostojnosti. Seveda potem, ko smo te spremembe v kratkem času in na vsej fronti uveljavili, smo tu in tam storili tudi napake. Praksa pa je te napake hitro popravila in jih še popravila v procesu razvoja vertikalno povezanih organizacij in združenj, ki postajajo ob polni kontroli socialistične družbe kot celote nosilec posameznih družbenih funkcij, ki morajo biti centralizirane. Tako dobiva tudi centralizem, kjer je nujno potreben, svoje demokratične oblike in ne izključuje vpliva od spodaj.

Iste težnje našega socialističnega razvoja so se pokazale tudi v naziranju, da je treba centralno gospodarsko planiranje osvoboditi pretirane administrativne intervencije v gospodarskih odnosih. Drugače povedano, naš plan je s tem prenehal biti instrument, s katerim se vsakemu delovnemu človeku in vsakemu podjetju podrobno in konkretno določa, kaj naj dela. Naš plan mora biti takšen činitelj, ki bo vsakega posameznika in sleherno podjetje z ustreznimi gospodarskimi instrumenti postavil v tak položaj, da

bo v lastno, hkrati pa tudi v družbeno korist moral razvijati pobudo in najbolj smotrni napor, da bo dosegel kar največje gnotne uspehe. Razume se, da mora plan hkrati z vrsto gospodarskih in drugih — pa tudi administrativnih instrumentov — usmerjati gospodarske procese ter zagotavljati centralizirano obravnavanje tistih problemov in nalog, od katerih je odvisno učinkovito delovanje vsega gospodarskega mehanizma, kakor tudi enotne družbene pogoje za vse. Mehanizmu našega družbenega plana so torej ostale tri temeljne naloge: prvič, globalno planiranje odnosov v proizvodnji in na trgu, kakor tudi usmerjanje razvoja proizvodnih sil; drugič, zagotavljanje določenih proporcij prvenstveno z ustreznimi gospodarskimi, prav tako pa tudi z nujno potrebnimi administrativno-regulativnimi ukrepi; in tretjič, konkretna finančna kontrola nad poslovanjem.

Tako postavljeni odnosi v našem gospodarstvu delujejo v smeri večje samostojnosti ter bolj svobodnega gibanja podjetij in vseh socialističnih gospodarskih činiteljev v okviru določenih splošnih proporcij plana v naporih za razvoj proizvodnih sil in delovne storilnosti. Vzporedno s tem delujejo na njihovo večjo odgovornost nasproti delavcu, ki je materialno odvisen od svojega osebnega dela in od večjega ali manjšega uspeha podjetja. Toda tudi delavec v takšnih pogojih ni samo odvisen činitelj v proizvodnem procesu. Delavec postaja čedalje bolj družbeni ustvarjalec, ki s svojim lastnim delom in svojim vplivom prek delavskega sveta, zbora proizvajalcev in komunne neposredno in vsak dan vpliva na gospodarsko politiko podjetja in družbene skupnosti.

(Nadaljevanje na 2. str.)

PREDSEDNIK TITO JE VČERAJ OBISKAL

tovarno električnih strojev »Rade Končar«

(Nadaljevanje s 1. strani)

»Molči, saj si že dobil naročilo za konstrukcijo tega generatorja,« se je pošalil direktor Knežević. »Da,« je odvrnil inženir, »toda konstrukcija ni to, kar je proizvodnja...«

»POSTAL BOM PROPAGATOR VAŠEGA NACRTA«

»Končarji« so potem natanko seznanili tovariša Tita s tem, kaj so že izdelali in kar zdaj proizvajajo za hidroelektrarne Mavrovo, ter poudarili, da bi lahko njihova tovarna zgradila generatorje tudi za hidrocentralo Split.

»Dobro,« je dejal Tito, »jaz bom postal propagator vašega načrta, samo nikar me ne speljite na led...«

»Tovariš predsednik, jaz podpišem, jamčim, vsi mi iz »Rade Končarja« pa prav tako, da bo vse v redu,« je rekel inženir.

Razgovor je zavil tudi na druga vprašanja tovarne.

»Se en problem nas teži: nikakor ne moremo do kraja dograditi naše tovarne,« je rekel eden članov uprave podjetja. »Saj je tudi ne boste,« je posegel vmes tovariš Bakarić. »To bodo napravili vaši vnuki.«

»Kaj pa vam manjka?« je vprašal Tito.

»Upravno poslopje,« je bil odgovor.

»No, dobro je, da niste začeli graditi tovarne pri upravnem poslopju,« je odvrnil tovariš Tito in povzročil novo veselost. Nato je tovariš Tito rekel, da so v Loznici zgradili pravo pravico »mestec«, preden so zgradili tovarno. Ta poslopja bodo resda potrebna.

Na grobu herojev

Beogradjanci so se tudi davi v skupnini napotili proti Kalemegdanu. Ne zato, ker bi jih zadržalo pomladno sonce. Sem prihajajo zato, da bi ponovno izkazali spoštovanje tovarišu Moši Pijadu.

Terasa na Kalemegdanu, kjer so predvčerajšnjim pokopali Mošo Pijada, je prekrita z vencji. Trije kipi narodnih herojev — Djure Džakovića, Ivana Milutinovića in Iva Lole Ribarja — ter nagrobna plošča z imenom tovariša Moše Pijada so zasuti z zelenjem in cvetjem.

Ljudje neprestano stopajo po stopnicah nizdol in se molče pomikajo mimo. Med ljudmi se rine v ospredje deklica. Nad glavo drži šopek vijolic. Milčnik se nagne k njej in ji pomaga, da se približa grobu.

Studentje, gimnazijci, pionirji, šolske skupine iz Beograda in z dežele obiskujejo grob pod kalemegdanskimi zidovi, kjer stoji na večni straži štirje narodni heroji.

OBCNI ZBOR DRUŠTVA PREVAJALCEV SLOVENIJE

Razveseljiva prevajalska dejavnost

V ponedeljek popoldne je bil v Klubu kulturnih in znanstvenih delavcev v Ljubljani III. redni občni zbor Društva prevajalcev Slovenije. Uvodoma je profesor Jože Prezelj imel zanimivo predavanje o prevajanju skozi zgodovino. Za predavanjem pref. Prezelja je podal svoje poročilo upravni odbor. Predsednik Fran Albreht je poudaril dokaj razveseljivo prevajalsko dejavnost in opozoril na naloge, ki jih ima

vendar bi morali prej zgraditi tovarno in šele potem vse ostalo.

ZELO JE TREBA PAZITI NA KAKOVOST IZDELKOV

V nadaljnjem razgovoru je direktor Knežević predsedniku republike povedal, da je tovarna nedavno prodala Siriji hidroelektrarno, Indiji pa električni razdelilnik. Nato je tovariš Tito dejal, da je v vzhodnih deželah govoril o proizvodnih zmogljivostih naše industrije, da pa nekatera naša podjetja ne posvečajo dovolj pozornosti izvozu v te dežele. Poudaril je, da se je treba resno usmeriti na izvoz na tuje trge. Pri tem je treba zelo paziti na kakovost izdelkov, ker če samo enkrat kaj napak napraviš, potem je to pozneje težko popraviti.

»Tudi vas sem hvalil na Vzhodu. Saj tega še ne veste,« je rekel tovariš Tito končarcem.

Nato je direktor Knežević seznanil predsednika Tita z načrti tovarne. Rekel mu je, da se bodo usmerili tudi na kmetijstvo.

»Kmetijstvo ima zdaj prednost,« je pripomnil tovariš Tito, »in ta boste lahko dosti storili.«

Nato so predstavniki tovarne seznanili tovariša Tita z načrti za proizvodnjo trolejbusov (po licenčni družbe »Erlikon« so doslej izdelali že 26 trolejbusov, ki vozijo v Ljubljani), za proizvodnjo električnih lokomotiv, za katere bodo najprej uvažali posamezne dele, pozneje pa se bo proizvodnja osamosvojila. Tovariš Tito se je podrobno zanimal za delovno storilnost, za izgradnjo stanovanj za delavce, plačni sistem, za to, koliko inženirjev je zaposlenih v tovarni in drugo.

DARILO DELOVNEGA KOLEKTIVA

Na koncu se je tovariš Tito vpisal v spominsko knjigo tovarne. Tedaj je pristopil k njemu predsednik delavskega sveta Branko Počekaj in mu je v imenu delovnega kolektiva izročil darilo — majhen elektromotor z 0,25 kilovati.

»Ko bi mi le mogel vstavi jermen, da bi mi sam delal refektar,« se je pošalil predsednik Tito, ko je ogledoval darilo.

Predsednik Tito si je potem na prošnjo delavcev ogledal orodno delavnico. V veliki delavnici so tovariša Tita sprejele skupine delavcev s ploskanjem, ki je preglušilo ropot strojev. Potem ko je prisostvoval še poskusom v laboratoriju visoke napetosti, se je tovariš Tito poslovil od gostiteljev in okrog četrta na dvanaest odšel iz tovarne. Na dvorišču tovarne ga je pričakala množica delavcev z navdušenim ploskanjem, toplo pa so ga pozdravljali tudi meščani, potem ko se je kolona avtomobilov pomakala po zagrebških ulicah.

Seja odbora za pravna vprašanja Stalne konference mest

V Beogradu je bil včeraj prvi sestanek novega odbora Stalne konference mest Jugoslavije, ki se bo ukvarjal s pravnimi in organizacijskimi vprašanji komun. Odbor je proučil osnovne probleme organizacije in dela ljudskih odborov ter sprejel svoj delovni program. Ena prvih nalog odbora bo proučiti možnosti za ločitev strokovnih služb od upravnih (administrativnih) in ljudskih odborov. Ljudski odbor Beograda je že začel ustanavljati določene zavode in ustanove za strokovna vprašanja, medtem ko se bodo s splošnimi in administrativnimi posli še nadalje ukvarjali upravni organi s svetni na čelu. Odbor bo proučil tudi proceduro in metodo dela ljudskih odborov in njegovih organov.

Delegacija Varšave v Rakovici

Delegacija Ljudskega odbora mesta Varšave, ki se mudi v naši državi kot gost Ljudskega odbora Beograda, si je ogledala včeraj tovarno nogavic in trikotarje »Partizanka« in industrijo v Rakovici. Popoldne je bila v Urbanističnem zavodu Beograda in obiskala Stalne konferenco mest.

Češkoslovaška delegacija socialnega zavarovanja v Jugoslaviji

Včeraj je prispela v Beograd delegacija strokovnjakov češkoslovaškega socialnega zavarovanja, ki jo vodi direktor Centralne uprave socialnega zavarovanja Centralnega sveta Zveze sindikatov Češkoslovaške dr. Viljam Orel. S svojimi obiskom se bo češkoslovaška delegacija, ki bo pri nas kakih 14 dni, oddolžila našim socialnim delavcem, ki so bili lani na obisku v CSR.

Jugoslovanski jedrski znanstveniki odpotovali na Poljsko

Včeraj je odpotovala v Varšavo delegacija jugoslovanskih jedrskih znanstvenikov z akademikom profesorjem Pavlom Savičcem na čelu. Člani delegacije si bodo ogledali centre za izkoriščanje jedrske energije in nadaljevali razgovore s poljskimi predstavniki o sodelovanju na področju izkoriščanja jedrske energije v miroljubne namene.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Podjetja so v takšnem sistemu manj odvisna od direktiv, od zgoraj, mnogo bolj pa so usmerjena na lastno ustvarjalno pobudo s ciljem, da kar najbolj uporabljajo za svoj razvoj tehnični napredek in vse druge elemente. V takšnih pogojih podjetja neogibno iščejo tudi razne oblike medsebojnega gospodarskega sodelovanja in združevanja prek zbornic in strokovnih združenj, kakor si tudi čedalje bolj prizadevajo, da bi čimbolj izkoristila znanstvene pridobitve, popolnejšo tehniko, boljše organizacijo dela itd. V tem oziru gredo sicer pri nas stvari še zmerom počasi, ker še nismo mogli odstraniti cele vrste ovir, ki še zmerom stoji na poti teh naprednih teženj — ni pa dvoma, da jih činitelji, o katerih sem govoril, sami po sebi spodbujajo, da gredo naprej. Pri tem morajo tudi sami državni, družbeni in drugi centralni organi skrbeti za usmerjanje in organizacijsko delo na tej poti. Izven dvoma in najvažnejše pa je dejstvo, da je odpadla potreba po neposrednem vmešavanju državnega aparata v vsakdanje življenje podjetij. Izkušnje so že jasno pokazale, da zadostujejo regulativni ukrepi prek splošnih predpisov, ustreznega finančnega in tehnične inšpekcija ter družbeno evidenca in finančna kontrola, da socialistično gospodarstvo v celoti uspešno deluje.

Ker se plansko usmerjanje tako kombinira s svobodno socialistično pobudo, ki nastane pod neposrednim vplivom potreb na trgu in vsakdanje gospodarske dinamike, se s tem tudi omogoča, da praksa hitreje in neposredno popravlja naš plan in preprečuje kopičenje disproporcij, ki nujno nastanejo, če skuša kdorkoli premagati slabosti administrativnih ukrepov v gospodarstvu z novimi poostrenimi administrativnimi ukrepi.

Praktični učinek vseh naštetih gledišč in ukrepov se zrcali med drugim v čedalje večji pobudi na terenu, v bolj ekonomičnem gospodarjenju v podjetjih, v znatno boljši kakovosti in mnogo bogatejši izbiri proizvodov, v hitrejšem reagiranju na družbene potrebe, v jasnejših materialnih odnosih med gospodarskimi panogami oziroma podjetji, v boljšem upoštevanju rentabilnosti ob investiranju — čeprav s slanjem na tem področju še zmerom ne moremo biti zadovoljni — v bolj solidnem in bolj aktivnem trgovinskem omrežju, ki se čuti odgovorno pred potrošnikom, v večji delovni storilnosti, v boljši uporabi in hitrejšem razvijanju proizvodnih zmogljivosti, ki ga opravljamo zdaj v glavnem v svobodnih gospodarskih odnosih in zato hitreje in bolj ustrezajoče potrebam itd. Vsemu temu se moramo zahvaliti, da naš trg zdaj ni tako pust in monoton, kakor je bil svoj čas. Toda v tej

Temeljite spremembe sedanjega sistema razdelitve

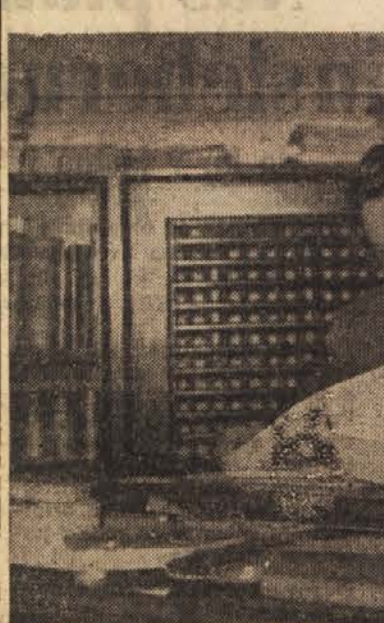
Nekateri izmed njih so bili uspešni, drugi pa niso rodili zadovoljivih sadov. Pokazalo se je, da se moramo odločiti za temeljite spremembe sedanjega sistema razdelitve. To nam seveda povzroča težave tudi v proizvodnji: zavira tempo naraščanja delovne storilnosti, kakor tudi hitrejši razvoj materialne baze delavskih svetov in komun, prek proračunske politike škodljivo vpliva na politiko in poslovanje podjetij, s tem pa v določenem smislu tudi na cene, ustvarja težnje po nestabilnosti na trgu, poraja dolžnost sebične težnje, v smeri uporabe posameznih sredstev, ki ne pripadajo podjetju ali komuniti itd. Zvezna vlada zdaj naglo pripravlja osnutke, predpise in ukrepe za ugotovitve novega sistema razdelitve, ki bo po naših pričakovanjih odstranil znaten del omenjenih težav in negativnih pojavov. Novi sistem bomo uvajali postopoma, delno že letos, delno pa v začetku prihodnjega leta. S tem bomo ustvarili tudi solidno materialno bazo za nadaljnje proučevanje sistema plač, pri čemer bo težišče na samih delavskih svetih in na odnosu med delavskimi svetovi in komunami. Vseh problemov s tem

Ukrepi za izboljšanje življenjskega standarda

Tretje vprašanje: »Kateri so temeljni politični in gospodarski problemi, na katere zavezni Zvezni izvršni svet v zvezi z izboljšanjem življenjskega standarda delovnih ljudi, in ki jih je treba urediti, da bi dosegli cilj, zastavljen kot glavni za leto 1957?«

Odgovor: »V zveznem družbenem planu je predvidena vrsta ukrepov, katerih cilj je okrepiti in še bolj izboljšati življenjski standard. Splošno povečanje proizvodnje, zlasti proizvodnje predmetov široke potrošnje, je glavni činitelj, da to dosežemo. To povečanje pričakujemo predvsem s povečanjem delovne storilnosti, dalje z boljšim izkoriščanjem razpoložljivih zmogljivosti in delno

tivnem trgovinskem omrežju, ki se čuti odgovorno pred potrošnikom, v večji delovni storilnosti, v boljši uporabi in hitrejšem razvijanju proizvodnih zmogljivosti, ki ga opravljamo zdaj v glavnem v svobodnih gospodarskih odnosih in zato hitreje in bolj ustrezajoče potrebam itd. Vsemu temu se moramo zahvaliti, da naš trg zdaj ni tako pust in monoton, kakor je bil svoj čas. Toda v tej

smeri smo še vedno na začetku. Praznino, o katerih vprašujete, je še mnogo, manj na področju proizvodnje, več pa na področju razdelitve presečka dela in v trgovini. Prav neurejeni problemi na področju razdelitve, nam pravzaprav ustvarjajo probleme tudi v proizvodnji.

Naše neposredno sedanje prizadevanje gre za tem, da vsakdanji sistem razdelitve z odnosi, ki so nastali v proizvodnji na podlagi družbene lastnine nad proizvodnimi sredstvi in po upostavitvi delavskih svetov. Menimo, da je treba z družbenim planom zagotoviti samo globalno razdelitev, konkretno razdelitev pa opraviti v glavnem v samem podjetju na podlagi delovnega učinka posameznega delavca in uspehov vsega delovnega kolektiva, delno pa tudi prek odnosov med podjetji oziroma posameznim delovnim človekom in komunjo. Na tej poti smo že storili več ukrepov.

seveda ne bomo uredili, očitno pa je, da bo to važen korak naprej v izgradnji našega gospodarskega sistema.

To je naše najvažnejše vprašanje. Imamo pa še druga odprta vprašanja, ki se nanašajo zlasti na stabilizacijo trga in politiko cen, v tej zvezi pa tudi na naš kreditni sistem, katerega pomanjkljivosti so dostikrat vplivale v smeri nestabilnosti na trgu, na učinkovitejšo poslovanje kooperacije podjetij, na boljše usmerjanje krajevnih skladov, na nadaljnje proučevanje proračunskih sistemov ter na bolj stabilne in bolj smotrne odnose med podjetji in komunami itd. Preveč prostora bi vam vzel, če bi se spuščal v podrobnosti. Pa tudi to so naloge, s katerimi se zdaj ukvarjajo vsi naši vodilni državni in družbeni organi. Bistveno je, da se smer gibanja pokazala v naših pogojih kot pravilna in gospodarsko učinkovita. Posamezne oblike mora preveriti praksa. Kjer pa se utirajo nova pota, tudi posameznih napak ni moč izključiti. Ogniti se jim ne moremo, važno je samo, da jih naglo popravljamo in da se na njih učimo, da iščemo nove oblike in delamo čedalje manj napak.

tudi z obratovanjem novih zmogljivosti ter naposled z nadaljnjim proučevanjem sistema razdelitve in nagajevanja.

Ena najvažnejših nalog na tej poti je vsekakor povečanje delovne storilnosti. Na tem področju se še borimo z nezadostno razvito tehnično bazo ter s pomanjkanjem zadostnega števila strokovnega, kvalificiranega in visokokvalificiranega kadra. Zato družbeni plan za leto 1957 predvideva znatna sredstva za obnovo in modernizacijo v industriji in za večje investicije v kmetijstvu, s posebnimi sredstvi pa je zagotovljeno naglo šolanje kadrov v gospodarstvu.

V boju za povečanje delovne storilnosti v sistemu delavskega

samoupravljanja gre glavno mesto vsekakor materialni bazi organov delavskega samoupravljanja. Letos smo na tem področju storili korak naprej. Na podlagi uredbe o razdelitvi skupnih dohodkov gospodarskih organizacij, ki jo je nedavno izdal Zvezni izvršni svet, ostane največji del dohodkov, ki jih dosežejo podjetja s povečanjem delovne storilnosti glede na lansko leto, delovnim kolektivom za povečanje plačnega sklada in skladov, s katerimi podjetja prosto razpolaga-

jo. Uredba predvideva tudi povečanje določenih skladov komun v zvezi z naraščanjem delovne storilnosti v podjetjih na njenem področju. Tako bo tudi komunna neposredno zainteresirana na čim uspešnejšem delu podjetij.

Drugi temeljni problem v boju za izboljšanje življenjskega standarda je povečanje kmetijske proizvodnje. Kot rečeno, imamo predvideno znatno povečanje investicijskih sredstev za kmetijstvo. Ta sredstva bomo porabili za materialno zagotovitev sodob-

jo. Uredba predvideva tudi povečanje določenih skladov komun v zvezi z naraščanjem delovne storilnosti v podjetjih na njenem področju. Tako bo tudi komunna neposredno zainteresirana na čim uspešnejšem delu podjetij.

Drugi temeljni problem v boju za izboljšanje življenjskega standarda je povečanje kmetijske proizvodnje. Kot rečeno, imamo predvideno znatno povečanje investicijskih sredstev za kmetijstvo. Ta sredstva bomo porabili za materialno zagotovitev sodob-

Pomembna funkcija zborov proizvajalcev

Četrto vprašanje: »Ali bi lahko z zakonom določeno predstavništvo delavskega razreda v zborih proizvajalcev na podlagi deleža pri ustvarjanju narodnega dohodka opredelili kot eno izmed strani diktature proletariata?«

Odgovor: »Vsekakor. Zbori proizvajalcev so sicer oblika, ki ustreza pogojem razmeroma zaostale družbene strukture. Toda prav zato so za našo deželo, ki ima zmerom večino kmečkega, to se pravi drobnolastniškega prebivalstva, zelo pomembni. Brez institucije zbora proizvajalcev bi bila v naših razmerah decentralizacija v gospodarstvu skoraj nemogoča, oziroma bi terjala zelo močno administrativno kontrolo. Prek zborov proizvajalcev prihaja od spodaj do vrha, neposredno do izraza in vodilnega vpliva v mehanizmu oblasti materialna in družbena korist delavskega razreda. Ker zbori proizvajalcev veliki meri, in sicer v demokratični obliki zagotavljajo ne samo odločilno družbeno vlogo delavskega razreda, marveč tudi nadaljnje razvijanje socialističnih odnosov, s tem bistveno olajšujejo naloge centralnih organov države in družbe, kakor tudi vodilno politično vlogo Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnega ljudstva. Zato bomo na prihodnjih volitvah izvolili zbore proizvajalcev tudi v vseh občinah. Znano je, da je bila doslej dvodomnost naših skupščin in ljudskih odborov zastopana samo od okrajne navzgor.«

Peto vprašanje: »V kolikšni meri člani Zveze komunistov Jugoslavije sodelujejo v boju za razvoj demokratičnega in socialističnega gibanja v sindikatih in delavskih svetih?«

Odgovor: »Komunisti kot nosilci najbolj naprednih teženj socialistične zavesti uveljavljajo v našem sistemu svojo vodilno idejno in družbeno vlogo predvsem v neposredno dejavnostjo v množicah, to se pravi s prečiščevanjem, vzgojo in političnim delovanjem v samih organih mehanizma delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja naslov, kakor tudi prek drugih družbenih in političnih organizacij. Komunisti si torej pri nas ne pridobijo vodilne vloge s komandiranjem ali neomejenim razpolaganjem z državnim aparatom, marveč vplivajo s svojo lastno vlogo v organih delovnega ljudstva, zlasti tudi neposredno v delavskih svetih in komunih z njihovimi odbori, sveti, komisijami itd. kakor v sindikatih. Socialistični zvez delovnega ljudstva in drugih družbenih organizacijah v tem smislu, da delovni ljudje v svojih organih res sprejemajo socialistične sklepe. To je v naših pogojih najučinkovitejša oblika sodelovanja komunistov v boju za razvoj demokratičnega in socialističnega reda.«

Šesto vprašanje: »Na katerem področju se lahko razvije najplodnejše gospodarsko sodelovanje med FLRJ in republiko Italijo?«

Odgovor: »Možnosti za gospodarsko sodelovanje med Jugosla-

nih metod in sredstev v kmetijski proizvodnji ter njenem razvoju v smeri velikega socialističnega kmetijskega gospodarstva, za nakup mehanizacije, za razne melioracije v kmetijstvu itd., in sicer predvsem prek socialističnih kmetijskih gospodarstev, kmetijskih delovnih zadrug in splošnih kmetijskih zadrug, pa tudi z nadaljnjo krepitvijo splošnih kmetijskih zadrug kot organizatorjev kmetijske proizvodnje med individualnimi proizvajalci. Splošne kmetijske zadruge so že uveljavile celo vrsto oblik kooperacije z individualnimi proizvajalci na podlagi materialne zainteresiranosti proizvajalcev in zadrug. Vse te dejavnosti bodo prispevale k povečanju proizvodnje v kmetijstvu, pa tudi h krepitvi socialističnih in družbenih odnosov na vasi. Prvo in drugo je bistveno važno za izboljšanje življenjskega standarda naših delovnih ljudi.

Naštetih ukrepov bodo vplivali na nadaljnjo stabilizacijo trga, ki se je lani že znatno stabiliziral. Tudi za zagotovitev te stabilnosti dajemo večja sredstva za rezerve in obratne zaloge. V tej smeri bi morala delovati tudi realizacija nove politike investicij, ki smo jo letos prek družbenega plana uveljavili poslednjeje kakor lani. V celotnih investicijah smo povečali delež investicij za kmetijstvo, družbeni standard in industrijo široke potrošnje. Razen tega smo predvideli tudi določeno zmanjšanje izvoza nekaterih kmetijskih pridelkov, da bi boljše zagotovili notranji trg.

Na izboljšanje standarda bodo neposredno vplivali tudi ukrepi za izboljšanje in povečanje proizvodnje tistih proizvodov, ki so namenjeni izvozu, s tem, da bomo s povečanim izvozom omogočili povečanje uvoza predmetov široke potrošnje in reprodukcijskih sredstev za industrijo široke potrošnje. Cilj vseh teh in podobnih ukrepov je, da zagotovimo sicer ne naglo, pač pa vsekakor stalno naraščanje življenjskega standarda.

ja od spodaj do vrha, neposredno do izraza in vodilnega vpliva v mehanizmu oblasti materialna in družbena korist delavskega razreda. Ker zbori proizvajalcev veliki meri, in sicer v demokratični obliki zagotavljajo ne samo odločilno družbeno vlogo delavskega razreda, marveč tudi nadaljnje razvijanje socialističnih odnosov, s tem bistveno olajšujejo naloge centralnih organov države in družbe, kakor tudi vodilno politično vlogo Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnega ljudstva. Zato bomo na prihodnjih volitvah izvolili zbore proizvajalcev tudi v vseh občinah. Znano je, da je bila doslej dvodomnost naših skupščin in ljudskih odborov zastopana samo od okrajne navzgor.«

Komunisti si ne pridobijo vodilne vloge s komandiranjem

Peto vprašanje: »V kolikšni meri člani Zveze komunistov Jugoslavije sodelujejo v boju za razvoj demokratičnega in socialističnega gibanja v sindikatih in delavskih svetih?«

Odgovor: »Komunisti kot nosilci najbolj naprednih teženj socialistične zavesti uveljavljajo v našem sistemu svojo vodilno idejno in družbeno vlogo predvsem v neposredno dejavnostjo v množicah, to se pravi s prečiščevanjem, vzgojo in političnim delovanjem v samih organih mehanizma delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja naslov, kakor tudi prek drugih družbenih in političnih organizacij. Komunisti si torej pri nas ne pridobijo vodilne vloge s komandiranjem ali neomejenim razpolaganjem z državnim aparatom, marveč vplivajo s svojo lastno vlogo v organih delovnega ljudstva, zlasti tudi neposredno v delavskih svetih in komunih z njihovimi odbori, sveti, komisijami itd. kakor v sindikatih. Socialistični zvez delovnega ljudstva in drugih družbenih organizacijah v tem smislu, da delovni ljudje v svojih organih res sprejemajo socialistične sklepe. To je v naših pogojih najučinkovitejša oblika sodelovanja komunistov v boju za razvoj demokratičnega in socialističnega reda.«

Šesto vprašanje: »Na katerem področju se lahko razvije najplodnejše gospodarsko sodelovanje med FLRJ in republiko Italijo?«

Odgovor: »Možnosti za gospodarsko sodelovanje med Jugosla-

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA GOSPODARSTVO REPUBLIKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik odbora za gospodarstvo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS sklicuje 19. sejo odbora za petek, dne 22. marca 1957 ob 10. uri v poslopju Ljudske skupščine LRS.

Predlog dnevnega reda:
Obravnava referata o organizaciji gospodarstva v LR Sloveniji.
iz tajništva
Ljudske skupščine LRS

S poslednje poti tovariša Moše

Zalost v očeh je spremljala Mošo na zadnji poti po ulicah njegovega Beograda, kjer se je rodil pred sedeminsedestimi leti. Tri sto tisoč ljudi se je po ulicah, kjer se je pomikal žalni sprevod, poklonilo spominu priljubljenega ljudskega tribuna in voditelja, ki jih je znal s svojo ognjevito in prepričljivo besedo tolikokrat zbrati na veličastnih zborovanjih pred Skupščino, na Trgu Republike, na Terazijah... Čiča Janko je odhajal mimo vseh teh krajev, ki bodo ostali povezani z njegovim imenom v spominu Beograđanov, tako nem in tih, da so se stiskala srca od bolečine.

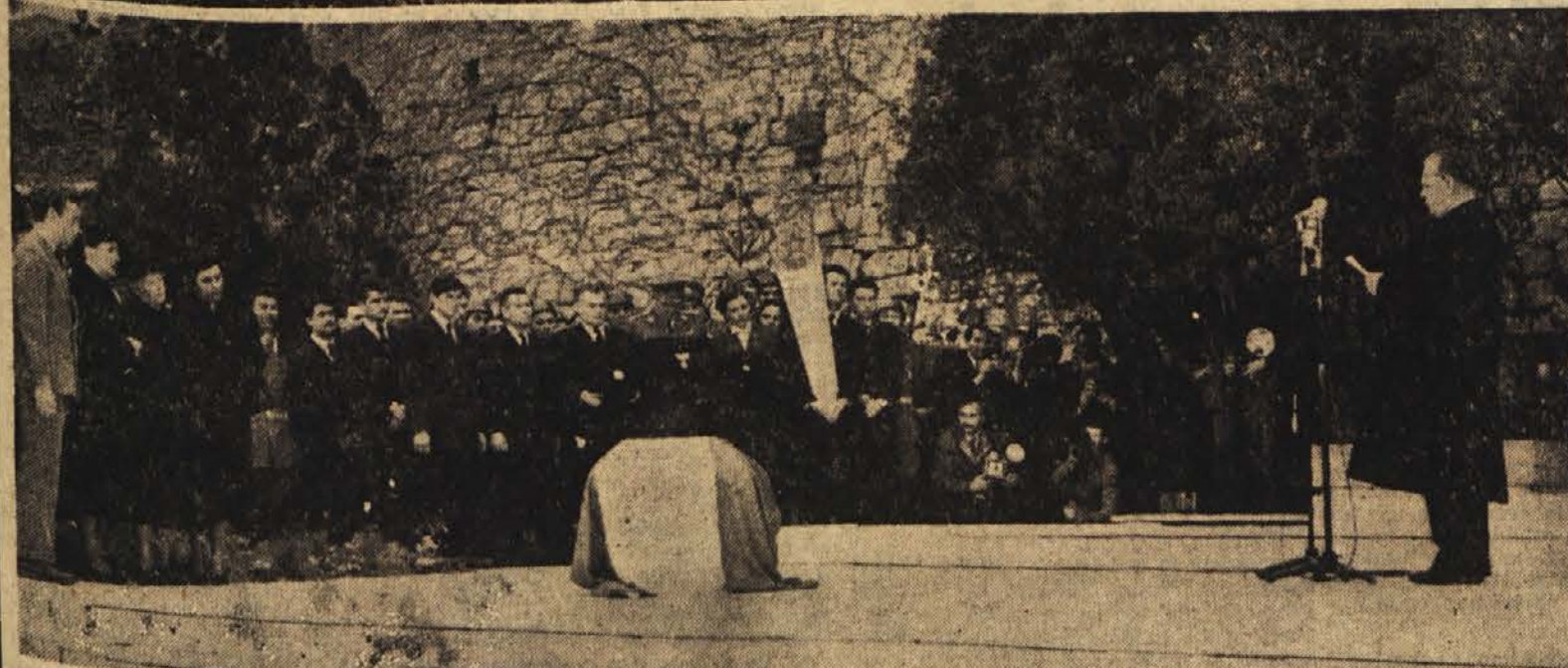
Za krsto pokojnega Moše je hodila v nemi boli soproga Lepa s sorodniki, za njimi pa so se nvrstili v pogrebni sprevod predsednik Tito, njegova soproga Jovanka in dr. Ivan Ribar. Žalni sprevod se je potem počasi pomikal po beograjskih ulicah proti stari beograjski trdnjavi — Kalemegdanu, kjer so nad grobnico narodnih herojev Djakovića, Milutinovića in Ive Ribarja-Lole vklesali ime velikega pokojnika.

Sredi lepega sončnega dneva so dvignili v Zvezni ljudski skupščini krsto, ki v njej počiva pokojni predsednik parlamenta jugoslovanskih narodov Moša Pijade. Njegovi najbližji sodelavci in tovariši Tito, Kardelj, Ranković, Leskošek, Gošnjak in Djuro Salaj so poneli pokojnika na poslednjo pot. Skupščinsko palačo je za vselej zapuščal človek, ki je v njej v najrazličnejših zakonodajnih odborih in kot predsednik Skupščine oblikoval, branil in čeval z izredno ostrino duha pridobitve revolucije in nenehnega boja za pravice delovnega ljudstva, ki se je zanje boril štirideset let.

V svečani tišini so položili krsto na lafeto. Ostru povelje je presekalo molk stotisočglave množice na prostranem trgu pred Skupščino. Po navozu se je premaknil žalni sprevod...

Pred grobnico, poslednjim domom Čiča Janka, se je s toplimi besedami poslovil od svojega dolgoletnega prijatelja v trpljenju, borbi in delu predsednik republike Tito in spomnil na pokojnikovo delo, žrtev, neumornost, na velikega človeka, ki bo ostal svetel zgled našim narodom. Potem — kot da srca niso mogla verjeti...

Šolska stiska je občutna - toda denar?

Občinski ljudski odbori naj bi pred sprejetjem družbenega plana proučili, kje dobiti denar za šole

Soloobveznim otrokom, katerih število v Ljubljani iz leta v leto hitreje raste, je v učilnicah ljubljanskih osnovnih šol z vsakim šolskim letom tesneje. Po vojni smo zgradili v Ljubljani kar cele mestne četrti, na gradnjo šol sredi novih stranskih naselij pa smo vse preradi pozabljali. Zato ni čudno, da nam dela »šolsko« vprašanje vsako leto večje preglavice.

Oglejmo si številke! Pred vojno — leta 1939 je obiskovalo osnovne šole v Ljubljani okoli 8700 otrok, pa še v to število so všteli otroci zadnjih razredov osnovne šole, ki takrat niso obiskovali nižje gimnazije. Zdaj pa je v Ljubljani samo osnovnošolskih otrok 10.036. Ti otroci obiskujejo 291 oddelkov, 24 osnovnih šol — 174 učilnic. Zato ni čudno, da je skrb za nemoten pouk na ljubljanskih osnovnih šolah pripravila šolske svete nekaterih ljubljanskih mestnih občin k resnemu razmišljanju, ali bi ne kazalo uvesti tretjo izmeno šolskega pouka. Tudi občinski ljudski odbori v Ljubljani vse česče razpravljajo, kam poslej s soloobvezno mladino.

Razgovarjali smo se s predsedniki, tajniki ali šolskimi referenti ljubljanskih občin o tem, kako si bodo letos prizadevali omiliti šolsko stisko. Naše odgovore sta spremljala dva referenta Družbenega plana in proračuna še niso sprejeli. Zato še ne vemo, koliko denarja bo ljudski odbor namenil za šole. In — »šolska reforma, ki je pred vrati, bo povzročila vrsto organizacijskih in kakovostnih sprememb v šolstvu in še povečala potrebo po novih, predvsem sodobnejših šolskih prostorih.«

»OSNOVNO ŠOLO NA POLJANAH BOMO ODPRLI V JESEN«

so nam rekli NA OBČINI CENTER. »Tudi dozdaj treh prostorov osnovne šole na Ledini bodo letos pri kraju. Vsako leto

pa čutimo večjo potrebo po novi šoli v Erjavčevi ulici. Ta šola, za katero imamo že načrte, bi bila združena z otroškim vrtcem. Naj povemo še to: naša občina pravkar gradi telovadnico na Prulah.«

»TEŽAVNO JE GOVORITI O ŠOLSKEM VPRAŠANJU...«

dokler občinski ljudski odbor ne bo sprejel proračuna,« nam je najprej rekel TAJNIK OBČINE VIČ, »Toda že sedaj je določeno, da bomo letos dozdaj upravne prostore in stanovanja na brezoviški šoli. Do jeseni pa bo pod streho šola na Vrhovcih. Za ta dela, kakor tudi za obnovo stare šole na Viču, bomo morali prositi za večje posojilo...«

LETOS BOMO ZAKLJUČILI PRVO FAZO GRADNJE NAŠE OSEMLETKE...

nam je na naše vprašanje odgovoril PREDSEDNIK OBČINE SIŠKA. »Nova šola bo stala med novimi in litostrojskimi bloki. Obiskovalo jo bo 700 do 800 otrok iz okolice, ki zdaj hodijo v prenatrpane osnovne šole v Zgornjo Šiško, Spodnjo Šiško in v Bežigrad. Tako bo tudi naš novi povojni mestni predel dobil svojo osnovno šolo.«

»NADZIDALI BI RADI OSNOVNO ŠOLO, TODA...«

ne vemo odkod bi vzeli 20 milijonov dinarjev,« se je glasil odgovor OBČINE MOSTE. »Toliko stroškov za to delo namreč še predvideva preverjen in tehtno dokumentiran predračun gradnje. Čakamo, kdaj bo sprejet okrajni družbeni plan in proračun. Pričakujemo pomoči. Osnovno šolo v Hrušici bi bilo potrebno iz sanitarnih razlogov obnoviti, osnovno šolo ob Smartinski cesti pa bi najraje prestavili nekam vstran od ceste, saj so otroci zaradi naraščajočega prometa po tej cesti vsak dan v večji nevarnosti.«

»LETOS JESENI BO NAŠA GIMNAZIJA LE POD STREHO!«

Tak je bil prvi stavek odgovora TAJNIKA ŠENTVIŠKE OBČINE na naše vprašanje. Povedal nam je še, da so v šentviški občini že več let pripravljali za gradnjo osnovne šole v Vodicih, toda vedno jim zmanjka denarja že za načrte.

VZHODNI PREDDEL BEŽIGRAJSKE OBČINE — BREZ SOLE

PREDSEDNIK BEŽIGRAJSKE OBČINE pa nam je najdlje pravil o vprašanju, ki ga na vseh sejah občinskega sveta za šolstvo znova in znova rešujejo. Vzhodni predel bežigradske občine, ki je v večini zrastle po vojni, še vedno nima svoje šole, zato morajo soloobvezni otroci po znanje v sosesčino. Obnoviti pa nameravajo v bežigradski občini letos — seveda če bo denar — osnovni šoli v Zeleni jami in Jaršah. Pripravili bodo vse potrebne načrte in začeli graditi novo osnovno šolo v bližini Rižarne med Linhartovo, Smartinsko in Novakovo ulico.

KAJ PA V OBČINAH RUDNIK, POLJE IN CRNUČE?

V RUDNIŠKI OBČINI bi bile najbolj potrebne popravil in manjših prezidav osnovne šole v Iški vasi, Tomišlju, Zelmljah in v Lavrici, medtem ko nameravajo v CRNUČAH obnoviti iz proračunskih sredstev osnovno šolo v Sentačaku ob Savi. V POLJU bodo letos jeseni le odprli gimnazijo, toda še vedno ne vedo odkod dobiti denar za šolo v Zadobrovi, kjer se otroci uče v prostorih zadrudnega doma.

Odgovori na vsa naša vprašanja, s katerimi smo se obrnili na občine, so povedali še nekaj: najhujša šolska stiska je v sami Ljubljani. Na naše posebno vprašanje ali nameravajo občinski ljudski odbori nameniti tudi kaj sredstev za gradnjo šol iz stanovanjskega sklada, so nam povsod odgovorili: ne!

Menimo, da bi morali občinski ljudski odbori že zdaj, pred sprejetjem družbenega plana in proračuna, resno pretehtati vse možnosti, kje dobiti denar za obnovo in zidanje šol.

V. B.

Razprava o načelih okrajnega družbenega plana

Ljubljana, 19. marca — Danes popoldne je bila v sejni dvorani Kresije seja Okrajnega ljudskega odbora. Na seji so razpravljali o načelih družbenega plana za leto 1957. Poročal je predsednik Okrajnega ljudskega odbora dr. Marjan Dermastla. Po njegovem poročilu se je razvila izredno živahna in zanimiva razprava.

O razpravi bomo poročali podrobneje v jutrišnji številki.

Delegacija LMS na posvetovanju v Beogradu

Danes dopoldne je v Beogradu posvetovanje Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije o problemih vajske mladine. Iz Slovenije je na to posvetovanje odpotovala v Beograd sedemčlanska mladinska delegacija.

T. K.

Obisk italijanske mladinske delegacije

Te dni se je na poti skozi Ljubljano ustavila pri nas italijanska mladinska delegacija iz pokrajine Reggio Emilia. Delegacija je bila več dni na obisku v Zagrebu. V Ljubljani je sprejel delegacijo rektor ljubljanske univerze, italijanski gostje so se zanimali predvsem za družbeno upravljanje na Univerzi. V študentskem naselju Pod Rožnikom so imeli razgovore s člani študentskega sveta. Obiskali so tudi litostrojsko naselje, ljubljanski grad in Muzej NOS.

T. K.

NOGOMET

Reprezentanca Milana : reprezentanca Zagreba 4:0 (2:0)

Učiteljica si prizadeva, da bi malčkom čim nazorneje razložila učno snov. Toda kdo bi iz zadnjih klopi videl učni pripomoček v njenih rokah, kod bi prišla do otrok? Ko pa je v razredu vsako leto tesneje...

VEČ IN HITREJE

Ljubljanska posredovalnica za delo zasluži priznanje za svoje prizadevanje

Pri Biroju za posredovanje dela OLO Ljubljana je lani iskalo zaposlitev 18.749 oseb. Predlanskim je bilo njihovo število približno za 7400 oseb manjše. Na sploh nam lanske gibanje delovne sile, kakor ga je zabeležil ljubljanski Biro za posredovanje dela, prikazuje številne zanimive pojave:

Fluktuacija je bila celo večja kot v minulih letih. Med drugim je odpovedalo delovno razmerje 1680 kvalificiranih delavcev, in sicer predvsem na račun nenotne tarife politike po podjetjih. Kljub večjemu številu nezaposlenih namreč ni bilo težko najti dela. Izmed 16.453 oseb, ki so lani iskale zaposlitev, so jih takoj zaposlili skoraj 10.000, medtem ko so morali ostali čakati na delo povprečno po dva meseca in 11 dni. Še predlanskim pa so nezaposleni povprečno čakali na zaposlitev skoraj štiri mesece.

Dokler delodajalci niso bili po zakonu vezani prijaviti prosta delovna mesta in sprejemati delovno silo predvsem prek posredovalnice, je bilo ženske zlasti težavno zaposliti. V minulemu letu pa se je s pomočjo posredovalnice zaposlilo 892 kvalificiranih in 5236 nekvalificiranih žensk. Obvezno posredovanje dela je sicer »povečalo« število nezaposlenih žensk za 3226, — ker so se morale prijaviti. Toda sedaj je podoba o zaposlenosti žensk mnogo bolj realna kot v minulih letih in imamo vse manj tako imenovane ilegalne ženske delovne sile, ki bi lahko povzročila razne družbene probleme.

V zvezi z zaposlovanjem žensk je vredno omeniti, da so prav ženske večkrat izpostavljene izkoriščanju; na račun skromnega

prostora za stanovanje morajo delati mnoge delavke še kakih 4 do 6 ur na dan v gospodinjstvih. Zato skuša posredovalnica omejiti dotok ženske delovne sile zlasti s podeželja.

Moških je bilo zaposlenih prav tako mnogo več, kakor predlanskim. Število tistih, ki so iskali in dobili delo se je povečalo od 4932 na 9555. Delo je dobilo 2873 kvalificiranih in 5681 nekvalificiranih delavcev.

Povprečna doba nezaposlenosti oziroma čakanja na zaposlitev je lani trajala v ljubljanskem okraju en mesec in 27 dni. V pri-

merjavi z letom 1955 je to lep uspeh, saj se je za moške »čakanje« skrajšalo za dva meseca in 5 dni, za ženske pa za 29 dni.

Biro za posredovanje dela je na področju okrajna zaposlil lani tudi 514 invalidov, oziroma za delo manj zmognih oseb. Med njimi so bili: 301 moški in 212 žensk. Število invalidov, ki so dobili zaposlitev, je za 103 osebe večje kot v minulemu letu. Pri zaposlovanju za delo manj zmognih oseb in invalidov je žal še vedno čutili precejšnje nerazumevanje podjetij. Znatnemu uspehu pri zaposlovanju invalidov je mnogo pripomogel okrajni zavod za zaposlovanje invalidov, ki je v kratkem času dosegel lep napredek ter že danes vzbuja pozornost v drugih ljudskih republikah.

J. K.

drobiž od tujin tam

POSPEŠEVALNI ODSEKI KZ MEDVODE so dosegli lepe uspehe, posebno poljedelski odsek. Mnogo več so prideli zlasti krompirja, žita in krmnih rastlin, predvsem pa sena, ker so travnike in deteljske gojnice z umetnimi gojili. Za uničevanje kolerodnega hrošča so izdelali čez 35.000 din, pri škropljenju pa so opravili nad 220 delovnih ur. Zemljo pošiljajo v analizo v raziskovalnem zavodu v Ljubljani. Prav dobro so se obnesli poskusi s sredstvom za uničevanje plevela. Zadrudnikom svetujemo, naj sejejo odličan semenski ovos iz Svovice, ki se ga pridelna na hi 2000 kg.

MLADI IGRAJCI V BUKOVICI SO SE ZELO POSTAVILI. Kulturno-umetniško društvo v Bukovici pri Vodicih je znalo vključiti v svoje vrste mnogo mladine, ki pridno

deluje v dramski sekciji. Prav ti mladi igralci so z veliko vnamo našli drugo tradicijo »Sponemski in hrastovci«. S to tradicijo bo društvo nastopilo na tekmovalnih z ostalimi dramskimi oddelki v okviru občinskega kulturnega festivala. Igralski ansambel bo s to igro gostoval v raznih krajih po občini in tudi drugje.

NESREČE. Marijana Kosirnik z Dobrove je padla po stopnicah ter si zlomila lobanjsko dno in si pretresla možgane. Preživetja. Franciška Justin si je pri padcu izpahnila levo roko ramenskem sklepu. Kazimir Pečar iz Male vasi je padel z voza, ko so se mu splisli konji, pri čemer si je zlomil desno nogo v skločnem sklepu. Štiri-letnega Jožeta Lutmana iz Krtnice je konj brl in glavo in mu poškodoval lobanjo. Franciški Zidar iz Cerknice je spodrsnil in si je pri tem zlomila levo nogo v skločnem sklepu. Delavka Kristina Planko iz Zelenikov je padla po stopnicah in si poškodovala hrbtenico.

zanimivosti

● V kinu Union je danes premiera ameriškega revijskega filma: »Brodvajska uspevanke«. Mnogo takih, boljnih in slabih filmov je že polnilo ljubljansko kino-dvorane; Doris Day, ki igra glavno vlogo v tem filmu pa je kaj priljubljena v modernem glasbenem svetu in mnogi si boste ta film z veseljem ogledali. V kinu Vič je krajico Kleopetro kaka vendar dokončno pila in na sporedu je premiera ameriškega filma »Ure obupar: Trije pobegli rojstaji se nastanijo v mirni hiši in terorizirajo vse družino. Takih filmov smo pri nas videli že precej, vendar ta sodi med najboljše, saj je bil v Ameriki priznan za najboljši film te vrste izdan na hi 1956.

● V nocojšnjem radijskem sporedu boste ob 20. lahko poslušali Reggiera Leoncavalle opera »Glumčič. Glavna solista sta tenorist Jusy Björling in sopranistka Vittoria de Los Angeles. Ob 21.20 pa je na sporedu »Glasbeni rendos voss«. V oddaji sodelujejo ljubljanski orkestri in solisti.

● Premiera Dvojakove opere »Rusalka« je bila za soboto odpovedana in jo je Opera pripravila za nocoj. V Drami je danes zopet na sporedu Brechtova drama »Kavkaški krog s kredo«. V Meštem gledališču pa ponavljajo Sidneya Howarda dramo »Pokojni Christopher Beane«.

šahovsko prvenstvo Jugoslavije

V XIX. kolu so se partije končale z naslednjimi izidi: Kozomara—Pirc remi, Karajčić—Smalbegović prekinjeno v boljšem položaju za prevega, Marčič—Jakov remi, Čuderman—Janošević prek. z upanjem za zmago Janoševića. Nedeljko—Vuković prek. v remi poziciji, Rabar—Udočević prek. v boljšem položaju za Rabarja, Puc—Gligorić remi, Trifunović—Rakić 1:0, Bogdanović—Djuršević 1:0, Brndavčević—Tot remi, Vuković—Milić prek. v remi poziciji.

Botvinik — Smislov 3:3

Drago Vresnik

ČASOPIS „Socializem“

glasilo Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije

Obveščamo vse okrajne, občinske, tovarniške in druge komiteje, osnovne organizacije in člane ZKJ, vojne pošte in druge bralce, da bo zaabel časopis redno izhajati meseca maja letos.

- Letna naročnina znaša 780 dinarjev.
- Polletna 390 dinarjev.
- Za inozemstvo 1200 dinarjev.
- Cena posamezni številki v prosti prodaji 80 dinarjev.

Naročila za časopis sprejema založniško podjetje »KULTURA« BEOGRAD, Ulica Moše Pijade 29-III., tekoči račun 10-KB-32-Z-77. Ko pošljete naročila, označite točen naslov (okraj — zadnja pošta), število izvodov, kakor tudi ali je naročnina letna ali polletna.

Naročila sprejemamo posamezno in skupno.

Ker bo novi tednik, glasilo Zveze komunistov Jugoslavije, izhajal pod nazivom »Komunist«, obveščamo vse dosedanje naročnike na časopis »Komunist«, da lahko svojo naročnino prenesejo na novi časopis »Socializem«, o čemer je treba obvestiti založniško podjetje »Kultura«, Beograd, Moše Pijade 29-III., telefon 24-011.

Naročila za časopis »Socializem« pošljite do 30. apr. letos.

ZALOŽNIŠKO PODJETJE »KULTURA« - BEOGRAD

957

V mislih imam krčmo, tisto staro, doslužno pivsko sobo, kjer stoji okorne mize brez prtov, marmornih črnokasti stoli, kjer zaudarjajo iz lesa radi govorimo o turizmu in gostinstvu, a niti hotelov, gostlin, okrepčevalnic in turističnih birojev, kot bi se spodobilo za turistično deželo. Sicer pa je res, da so poslednja leta marmarje vse svoje gostine zboljšali, prenovili in jih opremlili s najnovejšimi, novimi točilnimi pultji. So ljudje, ki radi hodijo na deželo, ker se lepe počutijo v spodobni vaški krčmi, kot v kavarnah in hotelskih restavracijah. In nemara je res, da gostinci preveč razmišljajo o novih v prostoru, mizice v marmorju in natakari v nizu, s katerimi se popotnik in turist dnevno srečuje.

»KAJ DOBITE?«
Poglejmo v vaško krčmo in naj nas ne bo strah, če pri tem ne bomo položili najpreprostejšega izpita iz turizma. Vaška krčma, v katero smo stopili, stoji kjerkoli, ali recimo nekje na eno sobo za pivce. Če pred leti je bilo tako zdaj je nad vrati samo drug napis. Če ste hoteli, da imajo v pivski sobi vse, kar je najzavreč in lepoko, na kateri kaže puščica k dvem nekaj kratkim neokusno prebelili, približi nanje pogrniti prte čez mize (če pred dobrih letom). Zdal pride natakarka. Kaj boste na počitni brez »mu« ali »bev« in čaka. Če vam privoščijo da vas vpraša »Kaj dobit?«. Kadar pa se zgodi, najbolj vaški krčmi.

Natakarka! V štajerski krčmi dobiti danes najpristnejša srbska vina. Jesti v takih krčmi, razen morda šunkarice in sira, nimajo še jim »ne splica«. Po navadi kuhinja ni nikarica nima dosti časa, topopumno gleda nekam v stran, včasih skoraj ne veste, ali vas poslušajo ali ne. Pri točilni mizi se namreč moško naslanja kak Francek ali Janez, ki bi vas najraje postavil na hladno, ker ste ga zmotili v prijetnem pomenku.

IDILIČNO KRAMLJANJE

Vaška krčma

»JA, SOB PA NIMAMO.«

V vaško krčmo ne hodite zvečer. Takrat je najboljše, če ste blizu kakemu mestu. Če se vam zgori nesreča, da ste običali v vasi, poskusite srečo. Najboljši nasvet v večini primerov je, da vzamete pot pod nogo in jo mahnete tistih petnajst ali dvajset kilometrov peš. No, vprašajte natakarko!

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

»Kaj pa v vasi? Ima kdo sobo? Videl sem nekat večih hiš.«

»Ja, sob pa nimamo« poreče.

»Kje bi vendar lahko prespal?«

Ce se ji zljubi, vam pove, da v mestu, če ne, zmignje s rameni in si misli: Kakšen osel!

Še za sobo vprašuje.

DNEVNE NOVICE

Na današnji komemorativni teji za umrli Mošo Pijadom so uslužbeni ljudske skupščine LRS sklenili, da bodo v počastitev njegovega spomina dali v sklad za otroke padlih borcev 10.000 din.

Društvo za kulturno sodelovanje Jugoslavija-Francija bo priredilo noč, dne 20. marca ob 20.30 v Klubu kulturnih in znanstvenih delavcev, Wolfova 1-III. Jour fixe s predavanjem lektorja zagrebške univerze, prof. Roy-Hermes: »Ob stoletnici Madame Bovary«. Vabljeni člani in prijatelji društva ter člani kluba. Vstop prost.

Vabilo. Obveščamo vas, da bo v četrtak, 21. marca 1957 ob 19.30 občni zbor Rdečega križa in dvorani našega »Kulturnega doma« v Koskoske ulici. Vjudno vas vabimo da se zboru udeležite. - Odbor RK terena Kolezija.

PUTNIK - SLOVENIJA

POSTOJNCANI - POZORI!
V četrtak, 21. marca, prija PUTNIK SLOVENIJA v kino dvorani v Postojni s pričetkom ob 20 predavanje ZLATI V ITALIJO.
Zanimivo pripovedovanje tovarša Janka Poljčnika o šestdnevem potovanju v RIM in NEAPELJ spremlja nad 200 barvnih diapozitivov. Vstop prost. Vjudno vabi k številni udeležbi PUTNIK SLOVENIJA.

ISOL

čisti kovine in steklo!

FLEX je najboljšo sredstvo za čiščenje madežev. To ve vsak otrok. - Zadržite FLEX, kjer kupujete milo.

TEINT BELL je edinstveno kozmetično sredstvo. Preden greš na ples, v gledališče ali v družbo, napravi si kozmetično masko TEINT BELL.

PREDAVANJA

V Klubu kulturnih delavcev govori v četrtak, 21. marca ob 20.30 tov. dr. Jože Glovčnik: »S poti po ZDA«.

Ljudska univerza v Ljubljani in Zavod za napredke gospodinjstva prireja ciklus predavanj »Dom in gospodinjstvo«. V četrtak, 21. marca, bo predaval in. arh. Ujla Armatovič: »Dom in soseska« (s skriptivnimi slikami). Predavanje bo ob 20 v dvorani Prirodoslovno-matematične fakultete, vhod iz Gosposke ulice.

Strokovno združenje podjetij gradbeno stroke in industrije gradbenega materiala LA Slovenije, Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij LRS in Geološko drustvo vabijo svoje članke na predavanje ing. Ivana Selimčiča iz Zagreba »O masovni eksploataciji kamna pri izgradnji luke v Latakiji«. Predavanje bo v sredo, dne 20. marca ob 17 v matematični predavalnici na univerzi v Ljubljani. Trg revolucije. Predavanje bo spremljano s skriptivnimi slikami.

KONCERTI

Koncert Brade Rajhove je zaradi tehničnih ovir predavljen v abnoma prihodnje sezone. Kupljene vstopnice vrne pri blagajni Filharmonije.

Duo Klma-Filjak iz Zagreba bo koncertiral v petek, 22. marca t. l. za modri abonma namsto Igorja Ozima, ki odhaja v JLA. Spored, ki sta ga izvedla tudi v Zagrebu in Beogradu, obsega sonate za violino in klavir Debussyja, Ravela in Francka. Vstopnice na dan koncerta v Filharmoniji.

GLEDALIŠCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Sreda, 20. marca ob 20: Brecht: »Kavkaški krog s kredo«. Abonma K. Cetrtak, 21. marca ob 19: Moder-Ajdič: »Janko in Metka«. Zaključena predstava za Osnovno šolo Spodnja Slika.

ob 20: Brecht: »Kavkaški krog s kredo«. Abonma D. Petek, 22. marca ob 19:30: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«. »Po-gled z mostu«. Abonma Petek II. popoldanski.

Sobota, 23. marca ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.« (drugi del). Izven in za podeželje. (Zadnja izven predstava).

Nedelja, 24. marca ob 15: Axelrod: »Sedem let skomin«. Izven in za podeželje.

ob 20: Kref: »Krajnski komedijanti«. Izven in za podeželje. Na željo številnih obiskovalcev, ki navi »Henrika IV.« ostali brez vstopnic, smo to s Presernovo nagrado naše entrat, in sicer v soboto, 23. marca. Občinstvo opozorjamo, da bo to ne-gledanje zadnja izven-predstava »Henrika IV.«.

OPERA
Sreda, 20. marca ob 19.30: Dvofaki: »Rusalka«. Premiera. Veljajo vstopice ob 18. marca.

Cetrtak, 21. marca ob 19.30: Donizetti: »Ljubezni napoj«. Abonma F. Petek, 22. marca ob 19: Offenbach: »Hofmannove pripovedke«. - Za-naznjo Novo mesto.

Sobota, 23. marca ob 19.30: Donizetti: »Ljubezni napoj«. Abonma B. Nedelja, 24. marca ob 19.30: Verdi: »Trubadur«. Debut Hilde Hölzlove v vlogi Leonore. Izven in za podež.

ZAHVALA
Ob nepričakovani smrti našega predragga

LEONA OTAVNIKA - LEČA

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so pokojniku pokazali toliko pri-znanja in spoštovanja na pjevni zadnji poti, z nami sočustvovali in nam izrazili osebo ali pismeno sožalje. Zahvaljujemo se vsem govornikom za ganljive poslovilne govore, godbi Ljudske milice in pevsem ter vsem darovalcem prekrasnih vencev.
Posebno se zahvaljujemo Oskrajnemu ljudskemu odboru za vso pomoč ob organizaciji prevzoa dragoga pokojnika iz Beograda in organizaciji pogrebne večnosti. Iskreno se zahvaljujemo Oskrajnemu komiteju ZKS. Oskrajnemu odboru ZB. Občinskemu ljudskemu odboru. Oskrajni lovski zvezi, garniziji Jugoslovanske ljudske arma-de in Novem mestu ter vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njegov spomin. Vsem iskrena hvala.

Zalujoča družina OTAVNIKOVA.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Cetrtak, 21. marca ob 18: A. Salacrou: »Noči jeze«. Zaključena predstava za sindikat tovarne Iskra in izven. Petek, 22. marca ob 16 in 20: Remec: »Magda«. Gostovanje v Novi Gorici. Sobota, 23. marca ob 16 in 20: Salacrou: »Noči jeze«. - Gostovanje v Novi Gorici.

Nedelja, 24. marca ob 16: A. Remec: »Magda«. Izven in za podeželje.

KINO

»STORŽIC«: Ameriški film: »Vi-kend v Valdorfu«. Predstave ob 15.45, 18 in 20.15.

»SVOBODA«: Premiera angleškega barvnega filma: »Svengali«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Donald Wolfitt, Hildegard Neff in Terence Morgan.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Milan Ceh. Cesta mar-sala Tita.

KINO

»RADIO«: Ameriški barvni film: »Sin Ali Babe«. Predstavi ob 18 in 20. »PLAYZ«: Zaprt.

»ZIROVNICA«: Ameriški film: »Pre-lomnica«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi J. Garfield in Patrizia Neal.

DOVJE: Mehški film: »Mehika v pesmi«. Predstava ob 19.

Z BLEDA

Ital. film: »Kruh, ljubezen in ljubo-sunje«. Predstavi ob 17 in 20. - V glavni vlogi Gina Lollobrigida, Vittorio de Sica M. Marini, R. Riso in Maria Pia Casilla.

VESTI IZ TRBOVELJ

»DELAJSKI DOM«: Ameriški film: »Skritost zapuščenega vrta«.

IZ PTUJA

»MESTNI KINO«: Nemški film: »Luč ljubezni«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ MIRSKE SOBOTE

»PARK«: Jugosl. film: »Oblega-nje«. Predstavi ob 17.30 in 20.

Zvezna zunanjetgovinska

zbornica

bo imela svojo

redno letno skupščino

23. marca 1957 v Beogradu

ob 9. uri

v veliki dvorani Kolarčeve

ljudske univerze,

Studentski trg šte. 5

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA

Sreda, dne 20. marca: lekarna »Mile«. Mojska cesta 2.
Četrtak, dne 21. marca: lekarna »Planinka«. Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Sant Antonio«.

UDARNIK: Jugosl. film: »Ne obračaj se, sinko«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 20. marca ob 18: Grimm-Skufca: »Janko in Metka«. Zaključena predstava za šolo Studenec; ob 19.30: Massen: »Manon«. Red LMS-4. - V vlogi Chevalierja bo pel Boško Lukeš.

Umetnostna galerija. Razstava Ilu-stracij in knjig »Mladinske knjige«. Razstava je odprta dnevno od 9-18 v času od 16. do 31. marca 1957. Lju-bitelji umetnosti in prijatelji lepe knjige vjudno vabljeni.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 24. marca ob 19.30: M. Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Nedeljski abonma in izven.

Torek, 26. marca ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«. Red Terek.

Cetrtak, 28. marca ob 16 in 20: Večer baleta in opernih ari. Gostovanje članov Opere SNG iz Ljubljane; ob 19.30: M. Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Gostovanje v Vojni-ku.

Petek, 29. marca ob 20: M. Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Gostovanje v Laškem.

Nedelja, 31. marca ob 14: M. Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Gostovanje v Topolšici.

KINO

»UNION«: Ameriški film: »Beg iz Guyane«. Predstavi ob 18 in 20. - V glavni vlogi Michele Morgan in Hum-phrey Bogart.

»METROPOL«: Mehški film: »Kadar te zapustim«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ ZALCA

KINO

Sovjetski barvni film: »Knežinja Mary«. Predstava ob 19.30.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO

Italijanski film: »Dekleta iz San-trediana«. Predstava ob 19.

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 20. marca

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 22.55.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) vmes ob 6.30-6.40 reklame in obvestila - 7.10 Zabavni zvoki - vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik - 8.00 Zaključek oddaje. - 11.00 Pesmi raznih narodov - 11.35 Radijska šola za višjo stop-njo (ponovitev) - Jože Rupnik Kako go-spodstvo z elektriko - 12.05 Opoldanski spored - 12.30 Kmetijski vestnik - 12.55 Radijske Higiene doma in oko-lja - 12.40 V tričetrtinskem taktu - 13.30 Božena Glavakova in Miroslav Cangalovič pojeta Medžimurske in srbske narodne pe-smi - 14.05 Radijska šola za srednjo stop-njo (ponovitev) - Pesem (od nastanka do radijske oddaje) - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Utrinki iz literature - Lovel D. Blanton: Tsenobna noč I. - 16.00 Koncert po željah - 17.10 Sestanek ob petih - 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Kulturni pregled - 18.15 Pesmi slovenskih skladateljev - 18.30 Znanje-politični felj-ton: Britanski in nemški socialisti pred možnost prevzema oblasti - 18.40 Iz za-kladnice jugoslovanskih samospevov - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Ruggiero Leoncaval-lo: Glumaci, opera v 2 dejanjih - 21.20 Glasbeni rendez-vous - 22.15-23.00 Nočni koncert - 22.15-23.00 UKV program - Jazz-cocktail - 23.00-24.00 Oddaja za tu-jino - na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba).

II. PROGRAM

8.00 Poročila - 8.05 Prijubljeni solisti vam pojo in igrajo - 9.00 Jezikovni po-govori (ponovitev) - 9.15 Iz zabavnih fil-mov in glasbenih revij - 10.00 Napoved časa in poročila - 10.10-11.00 Dopoldan-ski simfončni koncert - 12.30 Iz sodob-nega kitajskega glasbenega ustvarjanja - 13.10 Spored zabavnih melodij - 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila - 14.35 Prijubljeni slovenski samospevi (Poje Van-da Gerlovič, Miroslav Brnjak, Samo Smerkolj) - 22.15-23.00 Jazz-cocktail.

DROBNJI OGLASI

RAZPIS. Medicinska fakulteta v Ljub-ljani razpisuje naslednja mesta za: izrednega profesorja za farmakolo-gijo, asistentsko mesto v Fizikal-nem inštitutu, asistentsko mesto v Biološkem inštitutu, 3 asistentska mesta na Psihiatrični kliniki. Pra-vilno kolokovane prošnje je vložiti v 20 dneh po objavi na dekanat Medicinske fakultete v Ljubljani, Vrazov trg 2-I.

SPREJMEMO MOSKE IN ZENSKE za sprejemniško službo. Pogoji: stano-vanje v Ljubljani, najmanj 6 raz-redov osnovne šole, starost nad 18 let. Predložiti je kratak življenjep-s s prošnjo. - Električna cestna železnica, Ljubljana.

SPREJMEMO USLUŽBENKE za raču-novodstvo in za administracijo s srednjim šolo, z najem steno-grafije in strojeplisa. Ponudbe poslati pod »515« v upravo LF.

GAZARJO za 2-3 avtomobile vzamemo v najem v Ljubljani. Naslov v upr. »Ljudske pravice«.

USNJEHO RDECO DOZO za cigarete, pozabljeno v nedeljo, dne 17. mar-ca v restavraciji »Dolomiti« na Vi-ču, prosim, naj vrne - ker mi je drag spomin - pošten najditelj v upravo LP proti nagradi.

ZENSKO KOLO, dobro ohranjeno, poceni prodam. Naslov v upravi »Ljudske pravice«.

GRADBENO PODJETJE »I. MAJ« - KOPER

razpisuje naslednja delovna mesta za:

1 gradbenega inženirja
2 gradbena tehnika

Prednost imajo kandidati s pooblastili za vodstva gradenj. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Samske sobe zagotovljene, družinska stanovanja po do-govoru.

Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev ter z dokazili o strokovnosti dostavite na naslov GRADBENO PODJETJE »I. MAJ« - KOPER.

791

LICITACIJA

VOJNA POŠTA 7788/1, MELJINE - BOKA KOTORSKA

RAZPISUJE

I. javno licitacijo

ZA NAKUP RAZLIČNEGA MATERIALA

Dobavni rok po četrtletjih, najkasneje pa do konca no-vembra 1957. Licitacija bo izvedena prek ustnega licitiranja v prostorih Vojne pošte 7788/1, Meljine, in sicer po tem razporedu:

DNE 9. APRILA 1957:

1. valjani proizvodi črne metalurgije, orientacijska vrednost 4.000.000 dinarjev;
2. valjani proizvodi barvnatih kovin, orientacijska vrednost 3.030.000 dinarjev;
3. vlečeni proizvodi barvnatih kovin, orientacijska vrednost 1.941.800 dinarjev;
4. azbestni proizvodi, orientacijska vrednost 2.300.000 dinarjev.

DNE 10. APRILA 1957:

1. izolirani provodniki, orientacijska vrednost 2.033.000 dinarjev;
2. svinčeni minij, orientacijska vrednost 2.310.000 di-narjev;
3. terpenin, orientacijska vrednost 1.809.000 dinarjev;
4. bombažno predivo, orientacijska vrednost 5.496.000 dinarjev.

DNE 11. APRILA 1957:

1. gasilski aparati in oprema, orientacijska vrednost 6.000.000 dinarjev;
2. transformatorji, orientacijska vrednost 2.500.000 di-narjev;
3. rezervni deli za radijska in TT sredstva, orientacij-ska vrednost 5.000.000 dinarjev;
4. silicijeva bronzirana žica, orientacijska vrednost 3.200.000 dinarjev.

Interesenti, ki so bodo udeležili licitacije, morajo predlo-žiti: prepis odloka o registraciji podjetja - potrdilo o polo-ženi kavicji pri Narodni banki ali njeno garantno pismo v znesku 2 % proračunske vrednosti - izjavo, da so jim znani pogoji, in pristanek, da bodo po njih licitali.

Vsa pojasnila lahko dobite vsak delavnik od 7.-14. ure v prostorih te Vojne pošte

928

Iz Vojne pošte 7788/1, Meljine-Boka

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Premiera amer. barvnega filma

»Broadwajska
uspavanka«

Tednik: Filmske novosti št. 11. - Predstave ob 15, 17, 19 in 21. - V glavni vlogi Doris Day. - Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film

»Na razpotju«

Tednik: Filmske novosti št. 11. Predstave ob 16, 18.30 in 21. - V glavni vlogi Bette Davis in Paul Henreid. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Zmaga ali smrt«.

Tednik: Prazgodovinski prasiček. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma.

KINO »VIC«: Premiera amer. vsta-vision filma: »Ure obupa«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Humphrey Bogart in Fredric March.

Prodaja vstopnic v obeh kinematograh od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« od 9 dalje.

KINO »SOCA«: Amer. barvni film: »Dvoriščno okno«. Brez tednika.

Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LM. Kotnikova 8, predvaja ameriški barvni film:

»Fant iz Oklahome«.

Predstavi ob 18 in 15.

FILMSKO GLEDALIŠČE Ljudske uni-verze v Ljubljani. Gospodarsko razstavišče, predvaja ameriški film: »Steklena menazetija«. V glavni vlogi Jane Wyman, Kirk Douglas in Arthur Kennedy. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic in abon-maja vsak dan od 8-14 in uro pred predstavo v recepcijskem biroju Gospodarskega razstavišča.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Dama s kamelijami«. - Tednik: Filmske novosti št. 9. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Greta Garbo, Robert Taylor in Lionel Barry-more. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave.

KINO »TRIGLAV«

Francoski film

Lisbonske noči

V glavni vlogi Daniel Gelin in Fran-coise Arnoul. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »ŠISKA«

Francoski film

»Štirje
brez postelje«

V glavni vlogi Martine Carol, Dawn Addams in Francoise Arnoul. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstop-nic od 14 dalje.

UPRAVNI ODBOR TRGOVSKEGA PODJETJA

SLOVENIJA-ŠPORT

LJUBLJANA • TITOVA 26

razpisuje naslednja delovna mesta za:

šefa komerciale

Pogoji: dovršena ekonomska fakulteta in 10 let prakse, z znanjem vsaj enega tujega jezika (nemški, angleški) ali srednješolska izobrazba in 15 let prakse v komercialnih poslih

poslovodjo

poslovalnice v Kranju, Koroška cesta 2

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba z najmanj 10 let prakse

več prodajalcev

za poslovalnico v Kranju

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba z večletno prakso

Plača po tarifnem pravilniku. - Nastop službe s 1. majem 1957, oziroma po dogovoru. - Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega delovanja pošljite upravi podjetja.

Na osnovi člena 1 zakona o oddajanju in izvajanju grad-benih del (Uradni list LRS št. 17-77/55) in v zvezi s členom 3 Pravilnika o postopku pri javni pismini licitaciji za oddajo gradbenih del (Uradni list LRS št. 17-81/55)

razpisuje

VABILO NA ČAJ

V Kanadi, predvsem severno od rastlinske meje, je še okoli 8000 Eskimov, ki živijo v glavnem od lova in ribolova. Za lovskim plenom potujejo v skladu z letnimi časi po prostranih severnih pokrajinah. — V krajšem sestavku posredujemo bralcem zapiske časopisnega poročevalca, ki je v družbi kanadskega polarnega stražnika obiskal enega izmed številnih eskimskih taborov, ki v njih živi po nekaj družin, katerih moški člani hodijo na lov, žene pa skrbijo za preprosto gospodinjstvo in pomagajo možem pri spravljajanju lovskega plena.

Para in dim sta se v tenkih stebrih dvigala v hladni zrak nad usnjenimi šotori skupine Eskimov, ki živijo na severovzhodnem kanadskem ozemlju. Iznenada je odjeknil v mrzlo tišino pred enim izmed šotorov zategel klic: »Tii tuvičiii!»

»Kaj naj to pomeni?« sem vprašal kanadskega stražnika na konju Dicka Connicka, ki sem ga spremljal na poti.

»Eh, čaj je pripravljen. Pridite pit, postrezite si!«

V počasnem drncu sva se spustila proti šotoru Eskima Mona Kohotaka. Vsakdo, ki se mu je zahotelo čaja, seve brez sladkorja in mleka, se je lahko napotil proti šotoru, ki je pred njim stala Kohotakova žena.

Bila je čedna eskimska žena, mlada, gladke polti in očarljivega nasmeška. Izza njenih pleč je kukal proti nama njen dojenček z resnimi, temnimi očmi.

Ko sva se z Dickom zmašila skozi tesno odprtino v notranjost šotor, sem opazil pološčen vrč na nizkem zaboji, ki je služil za mizo. Kohotakova žena je nalivala čaj v posode. S kratkimi kretnjami je naznačevala: »Ta je zate, ta tvoja...«

Čaj je bil močan in ne prevroč. V glavo naju v mrzlem zraku pod šotorom sicer ni več zeblo, zato pa sva šele zdaj začutila pravi mrz v noge. Ni čuda, če se je čaj skoraj v trenutku ohladil.

V mnogih eskimskih taborih gori bombažni steni v posodi z mastjo severnega jelena ter

osvetljuje in hkrati greje šotor. V Kohotakovem šotoru je tlel ogenj, ki ga je žena vzdrževala z bornimi ostanki krmežljavega drevja v okolici šotor.

V medli svetlobi pod šotorom iz jelenje kože so kramljali in se smehljali možje, starejše ženske z modro tetoviranimi lici pa so se priložnostno vmešavale v pogovor s pametnimi opazkami. Zdaj je kdo kaj spregovoril, potem je bilo spet vse tiho. Eskimi so mirno sedeli ob šotorskem robu na kepah steptanega snega, le poredkoma je kdo dvignil glavo in spregovoril.

Nismo dolgo sedeli, ko se je zunaj spet razlegel zategli »Tii tuvičiii...« Može so počasi vstajali, nazadnje sva se tudi midva z Dickom odpravila na čaj drugam, to pot v Ivagulokov šotor.

Njegova žena Alice je najprej pomila posodo v topli vodi iz stajane snega, nato pa je zavrela čaj in ga začela deliti. Nalila je prvo posodo, spet pomelala, nalila drugo in tako po vrsti. »Kar dobra šotorska gospodinja,« je tiho pripomnil Dick.

Eskimi pijejo čaj ob vsakem dnevnem času in tudi ponoči. Kadar si gospodar in gospodinja tega ali onega šotora zaželita družbe, obesita vodo s kotličkom nad steno ali skromen ogenj in, ko voda zavre, stopi gospodinja — seveda če imata čaj pri »hiši« — pred šotor in povabi sosedo s tistim znanim, zateglim »Tii tuvičiii...«

Z Dickom sva menila, da ga popijejo ti Eskimi na litre vsak dan, čeprav ga naliže gospodinja le po eno skodelico. Vsaj midva nisva bila dovolj spretna, da bi ga dobila v enem šotoru kaj več.

Eskimski otroci ga pijejo, kolikor jih je volja, sicer pa jim je tudi potreben, ko pa večino dneva prebijejo zunaj, sredi ledenih, zasneženih pokrajin.

V šotoru so nama plezali po kolenih, potem pa so spet tiho ždeli v kotu. V Inhumitakovem šotoru sem opazil bobenček in zanj primerno tolkalo. Inhumitak je povedal, da je to igrača posvojene hčerke Marte. Malce sem se ji dobrikl, nato pa sem ji obesil bobenček na plečo in jo prosil, naj zaigra. Prijela je za tolkalo, nato pa se je plaho obrnila v stran.

Na kožuhih, ki so nadomeščali posteljo, smo ji napravili prostor. Inhumitak ji je prigrvarjal, nazadnje pa je le začela tolči po bobnu. Ko se je nekoliko

- SEVEDA BREZ SLADKORJA IN MLEKA —
- POČITEK POD ŠOTORI ESKIMSKEGA TABORA
- NA KANADSKEM SEVERU

ogrela, je postala živahnejša, hkrati pa sem opazil, kako si z Dickom v kožuhočinastem škornju daje takt.

Kapuca iz voltje dlake ji je zdrknila na ramena, njene nožice pa so drobnele hitreje in hitreje... Kar pozabila je na radovedne gledalce, z dekliskim gla-

skom je sprva mrmraje, nato pa čedalje glasneje pela staro eskimsko pesem. Z Dickom sva se ji smehljala, vse poslušalce pa je zajel molk občudovanja. Potem je zunaj vreseče zadonel znani »Tii tuvičiii...« To pot je stala pred šotorom Mabe Kupanak.

R. H.

Anagaikova žena Lucija ima za eskimske pojme kar moderno gospodinjstvo. Hrano pripravlja na plamenu iz tjušenja masti, v snežni hiši pa ima celo namizno uro...

Drobne ZANIMIVOSTI

NOV NADOMESTEK ZA KRVNO PLAZMO

Poliglicin je nova sovjetska iznajdba, ki naj bi pri transfuzijah nadomestila krvno plazmo. Novi preparat so izdelali znanstveniki za hematološke raziskave in transfuzijsko krov. Ena najpomembnejših lastnosti poliglicina je to, da ga pridobijo sintetično in da traja dolgo časa. Najprej so delali poskuse na živalih, doslej pa so ga uspešno uporabili že pri 500 ljudeh.

RADIOTELESKOP ZA PROJEVANJE SONCA

V Italiji je začel delovati prvi radioteleskop za proučevanje sonca. S tem aparatom lovijo radijske valove, ki jih oddaja sonce, hkrati pa spremljajo z njim številne pojave na sončni površini.

ELEKTRONSKA KLJUČAVNICA

V Ameriki so izdelali elektronsko ključavnico, ki se odpre samo v primeru, če kdo vstane s postelje. Odprto jo odpre na njej kartico z nevidno graviranimi vzorci. Ker je ta izum izvedljiv v mnogih variantah, bodo ameriške tovarne, ki delajo za narodno brambo, nadomestile z novimi izdelki dosedanje ključavnice na prostorih, ki jih je treba skrbno čuvati.

SPERIČNI RADIO

Na Japonskem so izdelali petcentni sferični radijski sprejemnik s kopastim zvočnikom iz bambusa. Sferična skatla tega aparata omogoča, da prihajajo iz njega trikrat močnejši zvoki kot iz dosedanjih aparatov klasične oblike. Razen tega je nov sprejemnik znatno cenejši.

BIKOBORBA SE JI JE PRISKUTILA

Tatvina nakita, ki jo je pred kratkim upotabila neka italijanska filmska igralka, sodi med največje peststopke svoje vrste v minulih petdesetih letih v Mehiki. Tat je ukradel iz njene blaginje največji topar na svetu, ovratnico z briljanti in kopicico drugega nakita. Medtem je igralka gledala prireditve v boksarski areni.

PLASTIČNO JEKLO

Pred kratkim so začeli v ZDA uporabljati nov material »devcon«, ki je zmes štirih petin jekla in ene petine plastične snovi.

Sprva so zmes uporabljali pri izdelavi raznih modelov za kovinsko industrijo, delno pa se je uveljavila tudi že v avtomobilski in letalski proizvodnji, in sicer ne samo za izdelavo kalupov, marveč tudi za polnitev večjih in manjših vrzeli in razpok v litinah, pri popravilu obrabljenih ali zlomljenih strojnih delov itd. Primer: za izdelavo jeklene naprave, ki bi držala sestavni del stroja pri obdelavi, bi morda potrebovali 12 ur, z uporabo dev-

cona pa opravijo to delo v četrt ure. S to zmesjo popravljajo tudi okvare na vodovodnih ceveh in bencinskih tankih, notranje stene obrabljenih črpalk in ventilov ter odrgnjenih vijakov, spajajo jeklo z

jeklom ali bronom, medjo, aluminijem in celo s porcelanom, ameriška vojna mornarica pa proučuje možnosti za uporabo tega materiala pri popravilu poškodovanih ladijskih delov.

Devcon že prodajajo v posebnih posodah, s podrobnim navodilom za uporabo. Po dveh urah se ta zmes že tako strdi, da se lahko začne dokončna obdelava. Pravijo, da je devcon močnejše hraniivo v skladiščih praktično neomejen čas, ker ne izhlapeva in ne vsebuje tudi vnetljivih snovi.

Potnika v zaboji

Ko je vlak odpeljal z obmejnega postaja Como, so postali italijanski cariniki pozorni na dvoje večjih zabojev, ki so ju iztovorili iz potniškega vagona, pa ni nihče prišel po njiju. Eden izmed carinikov je brnil zaboj, ker se mu je zdelo, da je živ. Brenil je drugič — izbral je isto mesto, kjer je bil zaboj zašit z vrečo — takrat pa je »zaboj« zavekal ob bolečine.

Kmalu so cariniki spravili na dan dva odrasla Sicilijanca, ki sta povedala na zaslišanju, da so ju njuni rojaki »zapakirali«, ker sta hotela kot slepa potnika brez listin v Švico, da bi si tam poiskala sezonsko delo. Tako sta prevozila v spremstvu dveh drugih Italijanov s potnimi listi 1600 km dolgo pot, na obmejni postaji pa sta prava potnika spozabila na žive zaboje in sama odpotovala čez mejo.

Prepozno

Fanny Ennis, 69-letna Angležinja, je vložila tožbo proti 73-letnemu Johnu Purserju, češ da ni izpolnil obljube. Ko ji je bilo 22 let, ji je štiri leta starejši fant John Purser menda obljubil zakon.

Skoraj zaverovano pije Eskimska skodelico čaja, ki je rasel daleč na jugu, morda v Indiji ali na Ceylonu.

V Riu se podirajo hiše

Pred kratkim se je podrl v središču Ria de Janeiro poslopje mestne hranilnice in pokopalo pod seboj osem ljudi. Nekaj dni zatem se je prav tako sredi mesta podrla dvonadstropna hiša. Vzrokov še niso ugotovili.

Z zlomljenim vijakom

Francoška potniška ladja »Ile de France« — poprej se je imenovala »Evropé« — je pred kratkim nasedla pri otoku Martinique. Zlomil se ji je vijak in jo bodo morali nadstropna hiša. Vzrokov še niso ugotovili.

Topli marčni dnevi so potekali na Dunaju v znamenju pomladanskega veselja. Posnetek kaže kmetijski del razstavišča.

GINA FALKENBERG

»...IN VSE JE BILO KOT PREJ«

Ko je Frank zaprl vrata za seboj, se mu je zazdelo, da je v stanovanju nekam drugače kot po navadi. »Daisy!« je zaklical, ko je stopal po srednji sobi. Ni se mu zdelo čudno, da ni dobil odgovora, saj se je že navadil, da včasih ni bilo žene doma, kadar se je vračal iz pisarne.

Vrata v dnevno sobo so bila priprta. Frank se je ustavil na pragu: za mizo sredi sobe je sedelo deklet. Tuji ljudje v stanovanju niso bili zanj nič novega, saj je Daisy popoldne pogosto telefonirala v posredovalnico po otroško varovalko, ki je pazila na triletno hčerko, dokler ni Frank prišel iz urada.

»Dober večer,« jo je pozdravil.

»Dober večer,« mu je odgovorila in se za trenutek ozrla od dela. Sivala je Susino oblekico. Mirno je delala dalje, roka z iglo se je v enakih presledkih dvigala in spuščala, namizna luč pa ji je svetila na kostonjeve lase.

Saj res, luč! Frank je opazil na senčniku zeleno platno, ki ga je bila Daisy odrgala že pred meseci, ko je nekega večera sedla slabe volje doma in je pri radiu v medli svetlobi prebirala ilustrirane revije. Potem je bila luč ves čas brez svilenega platna. Sploh je Frank opazil, da Daisy čedalje bolj zanemarlja gospodinjstvo.

»Ali ste vi prišli platno?« je vprašal šivajoče dekle. Dvignila je glavo. »Da,« je rekla, pri tem pa ji je zaupljiv nasmehek polepšal mirni obraz.

Frank je hotel zagnati klobuk na naslanjač, pa se je premislil, stopil v prednjo sobo in ga dal na pravo mesto. Ko se je vrnil v dnevno sobo, je deklet že zlagalo Susino krilce. »Večerjo imate v kuhinji,« je rekla.

»Kaj pa Susi?« je hotel vedeti. — »Spi,« mu je odgovorila. Stopil je proti vratom v spalnico, deklet pa je šlo za njim.

»Da je ne boste zbudili,« je rekla. Frank je prižgal lučko na omarici. Susi je obrnjena na stran trdno spala. Deklet je položilo njeno oblekico v predal. Frank je opazil, da so bile vse Susine reči lepo pospravljene: igračke so stale lepo urejene v kotu, majcena domača halja pa je visela čez naslanjačo. »Lepa punčka,« je reklo deklet in stopilo k otroški postelji. Frank pa je previdno pobožal Susi po lasih. »Zbudili jo boste,« je ponovilo deklet in brž utrnilo pri posteljno lučko, nato pa se je vrnilo v dnevno sobo. Stopala je varno, kot da hodi po lastnem stanovanju, potem pa je z mize spravila šivanje v skatlo.

»Kako pa vam je ime?« jo je vprašal Frank. — »Betty,« je odgovorila in ga pogledala.

»Ali ste že dolgo tu?« —

»Nekaj po šesti sem prišla. Ko je vaša žena telefonirala, sem

bila samo jaz pri roki,« je povedala. »Nekaj morate pojesti,« je brž dodala.

»Nekaj malega sem že pojedel,« ji je odgovoril, ona pa: »Prinesla vam bom dva, tri obložene kruhke.« Šla je v kuhinjo in pustila vrata odprta. Frank pa je sedel za mizo in si prižgal cigareto. V kuhinji je bilo slišati korake in živket posode. Tiho je sedel in se zdel samemu sebi kot otrok, ki je pravkar prišel lačen domov in mu mama pripravlja večerjo.

Le redkokdaj je razmišljal o podobnih rečeh, malokdaj se je spomnil svoje lepe, svojevoljne matere, ki ga je znala božati in kaznovati hkrati, le včasih je mislil na lepe deške obleke, ki so bile čedne le prve dni, ker se potem ni nihče več zmenil zanje, pa na sladkarije, na otroški kino in na mnoge tuje oblike, ki so se sklanjale nad njegovo posteljo, kadar mame ni bilo doma in se očka še ni vrnil iz pisarne.

»Tako,« se je Betty vrnila iz kuhinje s polnim krožnikom obloženih kruhkov. »Jeste, gotovo ste lačni,« mu je rekla.

»Hvala,« se ji je nasmehnil, potegnil krožnik k sebi in začel jesti.

»Betty, zakaj pa ne sedete?« jo je vprašal čez čas. Sedla je

in vzela v roke Susino jopico. »Ko boste pojedli, bom šla,« je rekla.

Ni ji odgovoril. Rad bi bil kaj več izvedel o njej, kaj več kot samo ime, pa ni hotel vprašati, da ne bi pokvaril tihega soglasja, ki ju je nekako zblizalo že prvi trenutek. Tiho je sedel in jedel, vmes pa se mu je zdelo, da sliši iz sosednje sobe mirno dihanje svoje triletnice hčerke.

Potem so pri vhodnih vratih zarožljali ključi, glasni koraki po prednji sobi so pretregali tišino. Betty je dvignila glavo, Frank pa je mirno obsedel.

»Dober večer,« se je oglasila Daisy s praga. Njen glas je bil oster kakor vedno, kadar je bila slabe volje.

»Dober večer,« je odzdravila Betty. Frank pa je tiho sedel in gledal Bettyne roke, ki so gladile Susino obleko. Potem je vrgla Daisy na mizo svojo torbico, ki so iz nje zletele rokavice in kup ilustriranih časopisov. Frank se je ujezil in se na vso moč trudil, da bi ostal miren.

»Mar me ne boš pozdravil?« je vprašala Daisy, ne toliko zaradi pozdrava, kolikor zato, ker jo je jezila moževa ravnodušnost vprico tujke. Betty je vstala: »Zdaj menda lahko

grem. Saj me ne potrebujete več!« Frank je uprl oči vanjo, pa mu ni vrnila pogleda.

»Prišli ste četrt na sedem,« je rekla Daisy, »zdaj pa je deset preč. To so štiri ure.«

»Da,« je rekla Betty in stopila v prednjo sobo.

»Susine oblekice je šivala,« je rekel Frank.

»Tako,« je ježno odgovorila Daisy in pogledala hčerkinjo jopico, ki je še ležala na naslanjaču. »Denar ji daj, potem pa bo šla. Stiri ure je bila tu, torej dobi dolar.« Betty se je medtem že oblekla in je čakala med vrati. Daisy je snela klobuk in ga vrgla na mizo, potem pa je slekla jopico, ki je pristala na radiu. »Kaj pa še čakáš, Frank?« je vprašala moža. »Daj punci denar, vesela bo, da lahko gre domov.«

Frank je potegnil iz žepa peščico kovancev in poiskal dolar. »Lahko noč,« je rekla Betty in se obrnila stran. Frank je stopal za njo po prednji sobi.

»Dvigalo vam bom odprl,« ji je rekel in odprl stanovanjska vrata. Se vedno je imel dolar v roki: »Lahko noč, Betty, in prav lepa hvala!« — »Lahko noč,« mu je odgovorila in ni vzela dolarja. Stopila je v dvigalo, se obrnila in se mu nasmehnila: »Kupite Susi majhno jadrnico. Tako rada bi se z njo igrala spodaj v parku.«

»Prav, Betty, in še enkrat prav lepa hvala!« Zaprl je dvigalo, spravil dolar v žep in se vrnil v stanovanje, kjer je že odmevala plesna glasba.

